

PRZYGODA (1213) *sb f*

o oraz a jasne.

sg *N* przygoda (132). ◇ *G* przygody (293). ◇ *D* przygodzie (22). ◇ *A* przygodę (53) [w tym -e (1)]. ◇ *I* przygodą (43). ◇ *L* przygodzie (159). ◇ *D a. L* przygodzie (2). ◇ *V* przygodo (1). ◇ *pl N* przygody (89). ◇ *G* przygód (136); -ód (16), -od (1), -(o)d (119); -ód : -od *Mącz* (3:1). ◇ *D* przygodám (18), przygodom (8); -ám *BierEz, FalZioł, RejPs, RejWiz, BielKron, Mącz, RejPos, KuczbKat, RejZwierc* (6), *ModrzBaz, GrabowSet, WitosłLut*; -om *BiałKaz, SkarŻyw, KochFrag, LatHar* (3), *WitosłLut*; -ám : -om *KochTr* (1:1); ~ -ám (15), -am (1), -(a)m (2); -ám : -am *RejZwierc* (5:1); -om *KochTr* (1), -óm *KochFrag* (1), -(o)m (6). ◇ *A* przygody (101). ◇ *I* przygodami (37), przygody (1) *RejWiz*; -ami (33), -ámi (2), -(a)mi (2); -ami : -ámi *MycPrz* (2:1), *SkarŻyw* (1:1). ◇ *L* przygodách (117); -ách (49), -ach (37), -(a)ch (31); -ách *LubPs* (3), *RejWiz* (6), *RejAp, RejPos* (19), *RejZwierc* (14), *BudBib* (2); -ach *BierEz, RejPs, Leop, Mącz* (2), *SienLek* (4), *BielSat, KuczbKat, BielSpr, CzechRozm, KarnNap, KochFr, WisznTr, BielSjem, ArtKanc, OrzJan, LatHar* (3), *SarnStat* (3), *PowodPr, SkarKaz* (2), *PaxLiz, KlonFlis*; -ách : -ach *BielKron* (1:3), *KochPs* (1:2), *SkarŻyw* (2:2). ◇ *V* przygody (1). ◇ *du N* (*cum nm*) przygodzie *RejZwierc* (1). ◇ [A (*cum nm*) przygodzie.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. Niezaplanowane wydarzenie, zwłaszcza dotyczące określonej osoby; przeżycie; *casus Mącz, Modrz, Calag, Calep, JanStat, Cn; eventum Mącz, JanStat, Cn; tempus Mącz, Cn; causa Mącz; opus PolAnt; accidens, accidentia, eventus Cn* (1204) : Przygoda ięft wczynek rzeczy niedomnimaney, bez chczenia wczynienie. *BielŻyw* 170; *MiechGlab* *3v; *RejWiz* [A9], 10, 65v; *BielKron* 201v, 361v *marg*; *Annales, Dzieye roczne/ To yeft/ Hiſtoria gdzie wſziftky przigody y yne rzeczy które ſie kolwiek czałów tych álbo przełżłych przetoczyły/ bywáją ípifowane. Mącz* 10d, 9b, 29b, 74b, 403c, 477c, 482c; *Przepowiedzenie przygod z Biegow Niebiefkich od Roku látofiego [...] áż do dwudzieſtu lat LeovPrzep kt; SZoſta rzecz ktora też ku zdrowiu należy/ ięftci vmierzenie przygod Duſznych SienLek* 13v, 1v; *Napierwey ſie [Samnici] rádźili Herenniuſá Krolewſkiego oycá w lećiech zefłżego/ ále w rozumie/ y w doſwiádczeniu/ y w przygodách doſwiádczonego. BielSpr* 45v; *Bo opuſciwſzy rozum/ wzgárdźiwſzy práwo Boże y przyrodzone/ co innego ſię zoſtawa/ iedno że ſię przygodam á ládá czemu muſimy dáć rzáđzić? ModrzBaz* 81; niektóre rzeczy z przerzeczonych Státutów y drugich dawniéy wydáných/ á nieco téż z nowu dla przygód nowo ſie wynarzáiácych/ Státutá y Conſtytucię [...] wydáiemy y poſtánawiamy ná wieczné czały. *SarnStat* 915, 343; *KlonWor* 7.

przygoda czyja [w tym: *pron poss* (7), *ai poss* (3), *G sb i pron* (5)] (18): *BierEz* E3v; *Krotka rozprawa miedzy trzema ofobámi/ Pánem/ Woytem/ á Plebanem. Ktorzy y ſwe y innich ludzi przygody wyczýtáią. RejRozpr A; KromRozm II e; Naleyce woſku ná wodę/ Vyrzycie ſwoię przygodę BielKom* G4v; *RejWiz* 64v; *Przygody kfiáżąt wielkiey Polſki krotko nápiſzę/ iákie roſterki miedzy ſobá wiedli zá Pudyká. BielKron* 361v, 13, 333, 333v, 452v, 455; *Gdyż żadney inſzey nádzieie nie máłż ná niebie áni ná ziemi/ iedno ábyſ wſziftki przygody twoie [...] poruczał Pánu twemu RejPos* 124. *Cf* »przygoda ludzka«.

I sg w funkcji okolicznika przyczyny (1): *kſiężá/ ktorzy brzuch ſwói za Boga ſobie maiác/ nic ſię by nagorſzego dlá ſwego pożytku/ przeciw panu Bogu wczynic nieſtrachaiá/ dziwnie ſię polękli/ i bác*

poczęli/ aby się tą przygodą [losem *Franciszka Spiery*] prawda nierozmnożyła/ a oni łtąd wzgardzeni niebyli. *MurzHist* T3v.

W *połączeniach szeregowych* (5): *Accidens*, przigodnosc, res quae accidit, przyczca, przigoda, przypadek *BartBydg* 3v; Dofyc ná tym/ iż y ty y wślyftkye ine dzyeye álbo śprawy/ y przygody/ y wślyftkye yákimirz przykazánya duchowny wykład máyą/ ktorego my śye dzyerzeń mamy. *KromRozm II* m4; poniewafz oná [*historia*] ieft naprzod wśzelkiew dawności kluczem [...] śpraw wśzelkich/ pochwalenia/ álbo gánienia godnych/ przykłađow/ y przygod rozmaitych/ odmiennosci czáfow/ żywotow Krolewfkich/ Xiążęcych/ y mężow zacnych/ świádkiem nadowodnieyfzym *StryjKron* A; Tákże też Niemieckie/ Polśkie kráiny [...] wedłóg Kráin/ Miaft/ Narodow/ Xiążąt/ przygody/ pożytkow/ vrodzáiow etc. roznyimi przezwiśkami názywano. *StryjKron* 46; Tę łáfkę pośyła więc P. Bog ábo przez kazánie y śłuchánie śłowá Bożego: ábo przez iákie nátnchnienia y przygody/ y dobre iákie śpofobne czáfy/ y przyczyny *SkarKaz* 347b; [Będziefz wiefz ná świecie przygody/ Prace/ zyśki/ pożytki/ y źkody/ Siedzác domá nie chodząc w oględy/ Możefz zwiefzić wśzytki káty wśzędý *BielKron* 1551 [12]].

W *charakterystycznych połączeniach*: *przygoda duszna, niepewna, nieszczęsna, nowo się wynarzająca, prawdziwa, przyszła, równa, zewnętrzna; rozliczne przygody* (2), *rozmaite, wszystkie* (3); *przepowiedzenie przygod, umierzenie; (na)писаć (opisać) przygodę* (3), *powiedzieć (powiadać)* (3), *rozprawić, ujrzyć, wiefzić* (2), *wspomnieć, wyczytać, (po)znać* (2).

Fraza: »przygoda przydawa się, przypada« (1:1): Wśzakoż nie opuśzczę przygod prawdziwych ktore fie tam [*w krajach na północy Europy*] przidawaią, y naigrawania czartowśkiego w tich tam krainach *MiechGlab* *5; gdyż tákowé przygody przypadaią/ iż z onych dawno wczynionych Praw niemoże pewnego pośtánowienia wczynić. *SarnStat* 915.

Wyrażenia: »przygoda ludzka« [*szyk* 5:1] (6): Pomni ześ człowiekiem wdziałan/ Wśzem przygodam ludzkim poddan *BierEz* F4, P4; Dał iey [*Kasandrze*] to Apollo iż przygody ludzkie znáfá. *BielKron* 55v, 333v; *RejZwierc* 173; *SkarKaz* 518.

»przypadła przygoda« (1): Rozmawia tu z fobą troiáki łtan Pan/ woyt prośty/ trzeći z nim Pleban. Wyczytáiąc przypadłe przygody Z káđ przychodzą ludziom zyśk y szkody *RejRozpr* A1v.

»przygod uchwowanie« (1): Ziefdnay [...] koronie náźzey wśzyłtkich przygod y przypadkow źzkodliwych vchowánie *LatHar* 421.

»złe i dobre, wesole i niewesole przygody« = *całość wydarzeń* [*szyk* 4:4] (7:1): [*przyjaciel przyjacielowi*] yesth powynyen, o przigodach y sprawach swoych wśzoliach y nye wśzoliach dacz sznavacz *LibLeg* 7/31v; W tym zakonye álbo piśmye śwýetym íą [...] obyáwyenya [...] śpraw bożych około łtworzenya y rzáđzenya śwýátá/ á zwáfłczá żyđow/ śpraw też y przygod ludzkich zlych y dobrych. *KromRozm II* i4v; *Fortuna, Szczeńście/ Przygodá ták zła yáko y dobra Mącz* 134d; *RejZwierc* 88v; *BielSpr* 46. *Cf* »w zlych i w dobrych przygodach«.

Szeregi: »przyczca albo przygoda« (1): Rozdźiał trzynáfty. O Przyczczach albo przygodách Dufźnych/ Wefela/ Gniefwie/ iáka w nich miárá być ma. *SienLek* 13v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»przygoda i (a) przypadek« (2): Przyedzie do ciebie przyziaciel/ ázafz nie rofkofz gdy fie z nim námowifz/ nálmieiefz/ á onci będzie powieđał przygody á przypadki ludzkie co fie komu przygodziło *RejZwierc* 173; *LatHar* 421.

»przypadłość, przygoda« (1): Widzę miedzy wftytkiemi ludzkiemi narody/ Rozliczne przypadłości/ rozliczne przygody. *RejZwierc* 240v.

Wyrażenie *przyimkowe*: »w przygodzie« (8): In omni munere vitae, We wżelákiey powinności/ zachowaniu y przigodách tego żywota. *Mącz* 237b; *WujNT* 398; Doznafz go [*Boga*] w káżdey przygodzie/ Ták w fzczeńści iáko j w fzkodzie *CzahTr* D2; [*UstKościel* 165v].

~ w przygodzie czego [= w wypadku] (1): isz w thakowich przipozwach gdzie-bi sie thraffila strona ktora vmrzecz a appellaczia visialabi na ssyem z Rokow pospolithich albo wielkich thedi pieczencz officii principis albo ziemska óndzie kazdego powiathu w samei przigodzie thakowich przipozwow oziwiaiaczych bandzie dostateczna na seimie valnim *ZapWar* 1534 nr 2646.

Wyrażenie: »w złych i w dobrych przygodach (w dobrej albo we złej przygodzie)« (3): Vos in omni fortuna quaecunque erit complector, Was we wżelákim fzczeńści yákořzkolwiek owa będzie przyemę/ To yeřt álbo w dobrej álbo we złej przigodzie/ yednák ya was záfwdy będę miłował. *Mącz* 340c; *BielSat* [I4]; Wáfze fzczeńście/ niefzczeńście/ fpolne z námi będzie/ W złych y w dobrych przygodách záfťapim was wżędzie *BielSjem* 13.

Szereg: »w przygodzie, potrafieniu« (1): Speciem item prisci Iurisconsulti appellant quod recentiores legis casum Ulpianus, ut Marcellus animadvertit in specie eiusmodi, W tákowey przigodzie potráfieniu. *Mącz* 404d. ~

a. *Niepomyřlne wydarzenie, coř złego, nieszczęście; discrimen Mącz, Modrz; vicis Mącz, Cn; malum Vulg, JanStat; contingentia JanStat, JanPrzyw; calamitas, periculum Modrz; incommodum JanStat; casus adversus Cn [w tym: bez przydawki negatywnie oceniającej (837)] (987)*: Kořdy człowiek bywa medrřzy [!]/ Gdy mnogich rzeczy dořwiadczy: Zwyczáyny przeřpieczniey chodzi/ Przygodzie kořdey vgodzi. *BierEz* L4v, D3v, E4v, I2, I3v, N; O piertze ty to mowifz patrząc na fwę řádzę/ a niewieřs przygody przyřfle [tj. *zaparcia się Chrystusa*] *Opecřyw* 97v; Przepomináiąc oney dziwney řrogořci iego [*Boga*] ktorą on czynił przed oblicznořcią ich nád nieprzyiáioły ich wiodąc oyce ich zopfitego Egiptu/ y ná inych wiele przygodach gdy kolwiek iedno iemu dufáli. *RejPs* 114v, 36v, 98v, 139v, 163, 193; Kiedy przydą owy gody [tj. *termin płacenia długów*] Nieiedny tám więc przygody Iedni z wiofek pořtępuią Drudzy plátow przypifuią *RejRozpr* H4; [*Zafira, żona Putyfara mówi do Józefa*:] Takes mi frařował duřę Ze nie mogę w to vgodzyć Iako by z tego wychodzyć Z tey przygody czo fie řtała Bych cie tak nie miłowała *RejJóz* D8; Aże mi y lámemu řal tego dziecięcia Bo to řzpetna przygoda zginąć od zwierzęcia *RejJóz* M5, G6v, Iv, I3v [2r.], I7v, M4v, M5, M7; *LibMal* 1545/103v; Mam Liřt taky odpapieża [...] Kto ij ma ten řię nieboij Ni grzechu ani przygody *RejKup* t7v, e8, f6v, l4; *MurzHist* Iv, V v; Ach ma miła wdzyęczna krotofilo/ S tobą by fie nigdy nie zeckniło Lecz przygody ine myřli wodzą/ Frařunk kłopot człowieku przywodzą *BielKom* F8, F5; Dařes nas záf przypowyeř w pořtronne narody/ Ze oni nye rořpomnyą ná pirwřle przygody/ Coř nád námi poczynał tedy fie z nas řmyeyą/ Przepominájąc řobyie dziś głowami chwyeyą *LubPs* M2, Pv, Y; Cżás przeřzły y przygody ná pálcoch liczymy. *RejWiz* 68; Walki/ burdy/ rořterki/ że fie huffy wála/ Dzyála řtrařzno trzáfkaia/ á domy fie

pałą. Drudzy toną ná wodach/ drudzy w leliech giną/ Azalż nie rozmáicie ty przygody fłyną. *RejWiz* 93v; A což iedná ofobá v niego [*Boga*] by muchá/ Zwłázczá gdy go odstąpi iuż iey zła otuchá. Iuż fie iey więc ledá co powoli nádłáží [= *nauciska*]/ Iuż więc kázda przygodá ná takiego waży. *RejWiz* 95; Iuż nas zázwdy ftrzedz będą [*aniółowie*]/ iáko w głowie oká/ Nie poznamy przygody/ ni żadnego roká. *RejWiz* 157, 8v [2 r.], 26v, 34v, 35, 42 (24); Nie był ieden ktoby tey był pániey nie żáłował/ Ták obcy/ iáko przyiaciel przygody litował. *KochZuz* A4; (*nagł*) Ieleń ná przygody. (–) PRzebiye czáfem przezfiec/ Ielonek vbogi/ A ledá gdzie w fzelinie wwiąźnie zá rogi *RejZwierc* 128, bb, 3, 44v, 121, 126v, 128, 131; Iefli fie iáka przygodá w źiemi vkazáá/ álbo nieurodzay/ álbo iáka fzkodá/ Krześciány winiono *BielKron* 288v; Tám krolá wżytycy karáli z iego zbytniey fmiáłości/ rozwodząc mu rozmáite przygody. *BielKron* 351; Bolefław nie mógł być wefoł [...] á fnađ z tey przygody ktorey z fercá nie mógł fpuścić wpadł w niemoc ciężką y vmárł *BielKron* 353v, 3v, 55v, 80, 81v, 107 (18); y przigody wietfze fá niż krotkie życie/ to ieft/ kto długo żywie więczey niepozytkow á frafunkow pożywie *KwiatKsiąż* M4v, E, H4; Inguenti periculo remedium quaerendum, Lekárftwá fzukác przeciw nádchodzącey przygodzie. *Mącz* 150a; Mors propter incertos casus quotidie imminet, Smierć zázwdy yeft zá páfem dla rozmáyitych przigód. *Mącz* 207c; Sed cesso haeram hoc malo impertire prope, Ale czemu nie hnet oznaymię o tey niefzcefney przigodzie pániey. *Mącz* 281d; Me vero peculiaris quaedam impedit ratio, Ofobliwa mi przigodá wádzi. *Mącz* 286b; In philosophiae portum conferre, Vdáć fie ná naukę która naypewnieyfza yeft przeciwko wżem przigodam. *Mącz* 314a; Ultima experiri, Ofáttecznych á nátrudnieyfzych fie przigod ważyć. *Mącz* 501c, 29b, 197a, 227b, 294b, 310b, 501c; *LeovPrzep* D3; *Prot* A4; miřtrzowie powiedzieli/ [...] że w ferce człowieká mądrego nie wnidzie nic fmutne⁸⁰/ bo mądrzy przygody znáią/ á przetoż myfl vřtáwiczną máią. *HistRzym* 23v; Y iáko to potym poználi/ iż żadna moc áni przygodá nád takim nic nie może/ kto gi [*Boga*] ma przy fobye/ á kto wiernie vfa iemu. *RejPos* 48v, 42, 42v, 50, 85, [137]v (9); *KuczbKat* 225, 435 [2 r.]; Pánie młody/ Strzeż fie fzkody/ Dla vrody/ Bo przygody/ Czýnią wrzody/ Iáko wody/ Gdzie złe brody *RejZwierc kt*; Bo przidá iákie trwogi/ przydą pořtráchy/ iużci kázdy będzie rádžil iáko fie fprawowác mařz/ iużci będzie fławy życzył/ iuż Boże vchoway przygody ochotnie cie ratuie. *RejZwierc* 27; Wiedz też y złodziey iż wilk nośi á potym go też poniofá/ iż mu być pewnie álbo ná fkrzypcu álbo ná gałęzi/ á to wierz mi iż przykra przygodá/ á mogłby początkom fnađnie zábieżeć by chciał/ iżby tey pewney przygody pražen być mógł. *RejZwierc* 134; ABowiem pátrż iż ftałemu á powážnemu fercu nie thylko duřzna przygodá ále y thá cielefna/ chociay my ciáło s przyrodzenia ná więthfzey pieczy mamy/ nigdy ftráfzná być nie może/ gdy fie ná fwą fławę á ná poćciwość rozmyfli. *RejZwierc* 134v; BO pátrż iż nie tylko to nářze liche á nirkčemne ciáło/ álbo nářze krotkie ty á omylne czáfy fá pod przygody poddáne/ ále y niebo y ziemiá nie ieft nigdy bez przypadkow. *RejZwierc* 152; á vpátrzyřz to w rozmyflániu fwoim/ iż żaden ná fwiecie by theż nazacnieyfzy y nařwięřzy bez przygod nigdy być nie mógł. *RejZwierc* 153; W ogniu probuie złotnik gdzie bránt práwy. Thákże w przygodach poćciwego fpráwy. *RejZwierc* 212v, B2 [3 r.], B2v [2 r.], 50v, 85v [2 r.], 134 [3 r.] (47); *BielSpr* 17v, 26v; Heliařzowi o tym/ fkoró powiedziano/ Co názáiutrz nád iego/ zdrowiem czýnić miano. Wziąwřzy fie zaráz pořzedł/ gdzie go niořły oczy/ Myřląc o tey przygodzye/ co fie nád nim toczy. *HistHel* C3, B2v, C2v; *PapřPan* Aa3; Zás kto się boi iákiey przygody/ álbo kto iá iuż ná

łobie odnołząc łmęci się áza się y te^{mu} niemuśi zmienić? *ModrzBaz* 7, 84, 107; *SkarJedn* 149; [*Bóg*] Pobożnym gwoli czyni/ modlitwy przyjmuie/ W niebefpieczeństwie łtrzeże/ z przygód wypráwuie. *KochPs* 211; Ale iłz Bog náwiedza łwe/ y doświadcza ich przygodami rozmaítemi/ nigdy z krzyża ten święty [*Jakub*] y doległóści nie wyprzągl: a iedná nędzá po drugiey zázwdy nań biá. *SkarŻyw* 347, 4, 29, 108, [197], 237, 412; *KochTr* 16, 18; *StryjKron* 26; (*nagl*) Ná lipę. (-) PRzypátrz łię/ gosciu/ iáko on łłt mój zielony Prędko wwiádl/ á iuz mię przyézzéc z káždéy łtrony: Co mnimalz téy przygody nagłéy zá przyczyná? *KochFr* 94, 110, 133; *WerGośc* 258; *WisznTr* 25, 28, 32; Iámułkę z kápelułem Pánu Pudłówfkiému [*zapisuję*]/ Przyiácielowi mému záprawdę wielkiému: Bo mię brónił od wielu bárzo mi przeciwnych/ Skąd by było vrołło iákich przygód dziwnych. *PudłFr* 79; *GórnRozm* 14; *PaprUp* B3v; Vrząd kędy gołpodarzá nád zákazánie nieopátrznego okołó ogniá y wyłtępnego baczy/ lepiej go káráć przed przygodá/ niż po przygodzie. *GostGosp* 144, 146; Ná dziwné trzeba zázwdy pámiéć przygody/ A iłz zá wielkim łczęściém/ wielkie chodzą łzkody. *GórnTroas* 23; Rácz łtrzedz [*Panie*] [...] Pośmiechu złośliwych/ y tákiey przygody Z ktorey/ dułzá twoy gniew/ nieżyczny znał gody. *GrabowSet* Qv, B4, X3v; *KochFrag* 54; Ale mimo to ielcze/ nie ieno cię Pan Bóg z tych niebefpieczeństw tákich głósem ludzkim ołtrzeża áleć ielcze té narody iedná/ kótrzy łá y w łásiedztwie/ y tychże przygód bliłcy z tobá *OrzJan* 108, 29, 31, 64, 84, 127; *LatHar* 199, 405, 426, 460, 598; Látwiuchno ták przebédziefz roznopłynne brody/ Y przedłwéżięćie łkończyłz bez znáczney przygody. *RybGęśli* Cv; gdyby dobrá Kościelné tákowym [*uczonym, zwłaszcza pochodzenia szlacheckiego*] nietylko pomocy ku życiu/ ále téż podpomózenia im y przyiáćiołom ich nie dawály/ zkądby łzláchtá Koronna będąc naleplzá częścią kórólestwá tego/ y kótrych domy y fámiłię [!]/ częścią zá rozmnożeniem potomłtwá/ częścią téż zá innémi przygodámi częłtokróć bywáią potrzebneimi/ miáłá łtanu y podwysłżenia łwego podpomózenie y podporę *SarnStat* 192; Iełli Zyd przez przygodę ogniowá/ áłbo przez złódziefstwo áłbo przez gwáłt iáki łtráći rzeczy łwé z zákłády záłtawionémi [...] *SarnStat* 252, 546, 1101; A śmiáłość muśi mieć kres/ bo kto pokółztuie Przygody/ z wiéłszym potym rozmyłłem wołuiie. *KmitaSpit* C2; *SkarKaz* 41a, 385a; Zołnierzem być, łzczere to báłámuctwo. [...] Oráć zás, práca cięłzka. cółz czynić? leplzá ielł Ludzkie łpráwy zázwedáć: z tego łup beze krwi, Y źniwo bez przygody. *CiekPotr* 64; *GoslCast* 4, 39; *PaxLiz* A3v; *SkarKazSej* 659b; Noe z Korábiem czekał ná przygodę/ My bez potrzeby kwápm łię ná wodę *KlonFlis* D3v; Weź mię ná łwe rámióná/ nieś mię przez tę wodę: Táć łpolnie odpráwiwá ninieylzá przygodę. *KlonWor* 51, 42; *PudłDydo* A2, A2v, A3, Bv; Porzuc łtráłzne pioruny/ zátráć y przygody/ Ktoremi nam znáć dáwáłz/ że chcełz z námi zgody *SzarzRyt* B3v, B2v; [Pomniłz aby ná ty dwie przigodzie [*tj. pokusę diabelską i pychę z jej przewycięzenia*] miáł to dwoye lekarstwo *ErazmNow* 116v].

przygoda czego [= *na czym polegájca*] (3): Ale vmysł [...] przeciwko oney łtráłzliwey przygodzie śmierci zmacnia łię *ModrzBaz* 109; Iarki/ Tátárki/ káždy báczny gołpodarż nie má wiele śiáć/ okrom przygody/ niewczás źimie zásianego zboża *GostGosp* 106, 40.

przygoda okołó czego (1): Azáłz nie widamy rák/ nog połamánych? Azáłz nie widamy oczu wybitych áłbo wrzodmi wypłnyłych? [...] A co tych rozmaitych okołó ciáł łłáchetnych przygod á ktoby łie ich náliczył. *RejZwierc* 151v.

przygoda na kogo, na co (4): *RejJóz* F7 marg; Bo uchowaj Boże na nas przygody jakiej niedobrej *Diar* 77; *PapPan* D4v; Ale iż to były *fatales casus*, y przygody ná Rzeczpołpolitą, á ktemu, iże té rzeczy iuz przeminęły, tedy iáko doczełné *Constitutię* ná ten *czás* opuścić musím *SarnStat* 1225.

przygoda w czym [= dotycząca czego] (1): potim był pytan [*Solon*] od iednego bogacza czemu iest vbogim, czyli gdzie iakie skarby ma, odpowiedział, Ty, ia skarby mawa, ale wždy miedzi twymi á moimi tento rozdział iesth, iż ia w swym skarbie żadney nigdy przygody złey niemogę mieć á gdyż komu z niego czo vdzielę, żadnego vmnieyszenia w nim nie będę miał. *BielŻyw* 8.

przygoda nad kim (1): Co zá chuc wierny człowiek ma mieć ku świętey náuce páńskiey przy ktorey gdy mocnie ftać będzie/ żadney przigody złey nád sobą vznąć nye może. *LubPs* aa5 marg.

przygoda czyja [w tym: pron poss (104), G sb i pron (63), ai poss (25), „cudza” (23)] (212): Toć mię mądrą vczyńiło/ Co sie temu przygodziło. Bo inych ludzi przygody/ Ktore ćierpią itez szkody. Czynią człowieká mędrzszego *BierEz* K4, L2; *BielŻyw* 154; Troiakim ludziem lny sie wyiawiaią. Prawym przyjacielom gdy sie im lni o iakiey przygodzie przyjaciela nie oblicznego. *GlabGad* L4v; *LibLeg* 31v; Lecz ty mnie rácz ślczyćć miły pánie iáko bywa zrzenicá w oku śzczyconá/ á rácz mię zákryć icieniem skrzydł swoich przed wśfytkimi przy godámi [!] memy. *RejPs* 22v, 44v, 62, 82v, 136v, 192, 208v, 213; Przygody pijanych *RejRozpr* G4 marg; Bo lnadz drugi bez mey winy Wynaydzie sobie przyczyny A znaydzie zart z mey przygody *RejJóz* G, B5v, B7, C2 [2 r.], C2v, G5 (11); Alie jż ya nigdy łtemi Czo ję widze s każanemi Zádnych łpolkow nigdy niemam Z ych sie przjgod nicz nieliekam *RejKup* cc8, d5, f5, h5; bącz że tedi ná przygodi twoie [*Videas igitur novissima tua*] Błażeństwoć iest mądremu/ gdi przez nieopátrznóć morską wpada w głębokóć. *HistAl* H2v; *KromRozm II* i4v; *MurzHist* B3v, B4, E2, L4v, O, R4v; Y ty yełli będzieysz chodził w swych przodkow łwobodzie Nic nye myślac o tákowej ich márney przygodzye/ A będzieysz sie tak łprawował w myłli łwej wśfetczney/ Wyerz mi iże nye oglądalsz łwiatłóći łwey wdzięcznej *LubPs* N2v, T5v; *GroicPorz* ll2v, ll3v; Wyliczáiac nędznego narodu przygody/ Iákie ná nie fráunki pádną/ iákie szkody. *RejWiz* 96, 46v, 70v marg, 127, 150, 158v, Cc8v; *Leop Thren* 1/21, s. 533v; [*królowa Tanakwil*] Zmowiła sie z Tulliušem iáko miał iść przed Senat/ á powiedzyeć przygodę krolewká/ dáiac winę Ankułom/ pozwawłszy ie przed Senat iż oni łą przyczyną iego ránienia. *BielKron* 103; Teraz też krotko náznácę Rzymłkie s Kártáiny przygody *BielKron* 129; Trzebá tedy nam włzem obywatelom ninieyłzego czáfu [...] poštepek przygod przodkow náłzych/ iáko we źwierćiedle/ przed oczymá mieć *BielKron* 334v, 32, 104v, 105, 107, 109 (13); *KwiatKsiąż* G4v; Moerere propter casum alicuius, Smućć sie dla złey przigody czyiey. *Mącz* 229a; Omnia humana placate et humane feramus, Włziłtki przigody ludzkie skromnie cierpieć mamy. *Mącz* 302b, 93c, 284b, 493b; *RejAp* 133v, 153v, 160; *GórnDworz* R5v; wźiawłszy łiołtrę twą kłobie z moią żoną włzytkę przygodę iey zákryiemy. *HistRzym* 31v, 31v, 42v, 62v, 64v; Obacz w iákieieś cięłztoći [!]/ á w iákim łtráchu chodził/ prze łrogość grzechu/ y inych przygod swoich/ á zwłaszczá iellli przez łálki Páńskiey zołtániełz. *RejPos* 141; O nierowno nieboraczkú idzyełz wiará z onym Hetmánem/ ktory powiedzyl Pánu/ gdy chcial iść do domu iego/ á opátrzyć ony przygody iego [...] *RejPos* 243; A Pan też rownie iáko w oney łodzi drzemie/ gdy tonąc wołáli do niego zwolennicy iego/ chcąc dołwiadczyć wiary káżdego: á práwie iáko przez pálce pátrzy ná takie przygody náłze. *RejPos* 244, 20, 42, 49, 59, 150 (17); Bo ow [*niecnotliwy w odróznieniu od cnotliwego*]

w rolpący/ w zły fławie/ á bez żadney nádzieie/ przygod fwych vzywác muši. *RejZwierc* 151v, 103v, 134 [2 r.], 179v, 183, 262, 263 (11); *BudBib* I 371 d marg; *KochPs* 151; *KochTr* 14, 25; *SkarŻyw* 152, 571; *StryjKron* 309, 395; *KochFr* 66; *KochMRot* C2v; *ReszList* 143; [oszuści udający Chrystusa i apostołów mówią:] boć trudno nam wytrzymać Chrytułowę mękę/ y Apoftolkie przygody. *WerGośc* 220, 220; *WisznTr* 7, 15, 24; A tak możelz nie plákác oycowłkiéy przygody/ Bo táka śmierć nie niešie z łobą żadney łzkody *KochTarn* 78, 12v, 39; *ArtKanc* M17; *GrochKal* 15; [*Hekuba mówi:*] Inych tylko ich włafné dotknęły przygody/ Mnie wšytkich: komu co źle/ mój to plącz/ mé łzkody. *GórnTroas* 69; *KochPij* Cv; Bo mię przygodá przyacielka boli. *KochFrag* 45; *OrzJan* 65, 122; *LatHar* 578; *KołakSzczęśl* A4; Pánná gwałtownie zelżoná, ma obżáłowác z plączem we wši przygodę śwá. *SarnStat* 642, 362 [2 r.]; *SkarKaz* 45a, 421a, 518a; *CzahTr* B2; *GoslCast* 43; *SkarKazSej* 673a; [iaka [w małżeństwie] praca o gošpodarštwie/ [...] vbołenie dla przigodi ženiniéy/ dla przigodi dziatek włafnych? *ErazmNow* 39]. Cf »cudza przygoda«, w przygodę czyją, w przygodzie czyjej.

I sg w funkcji okolicznika przyczyny (3): Gdyby fię kto w Sądzye záložyl przywileiem kthoryby ftroná náganiłá/ tedy ten co przywiley kładzye ma śwego przywileiá podeprzeć kfięgami, [...] á ieliby kfięgi iáko przygodá zginęły/ thedy táki przywiley podeprzeć lámotrzećiemu z ludźmi dobrej fławy. *UstPraw* H2v; Krol fię przygodá vpámiętał [!] o S. Dunłtáná. *SkarŻyw* 58 marg; *KołakSzczęśl* A4.

W połączeniach szeregowych (31): Gdyż zá káżdym to pływa práwie iáko wodá/ Kłopot/ fráfunk/ przypadki/ á częłta przygodá. *RejWiz* 16; Przydzye ná cię przygodá/ niełzczęćcie/ chorobá/ Iuż wšytko wdzyećźnie Ńpołu mušcie niešć obá. *RejWiz* 61; Iuż zá nim burdy/ trwogi/ rozliczne przygody/ Iuż záwłze ná guz iedzye by ná ine gody. *RejWiz* 136v; O niemocach/ o śmierciach/ o pewnych przygodach/ O kłopociech/ o walkach/ y o prętkich łzkodach. *RejWiz* 137; *BielKron* 104v; *KwiatKsiąż* G4v; Vices, Rázy też odmienność/ przemiennóšć/ łzkodá/ przigodá. *Mącz* 493b, [18]d, 29b; A tu iuż rozumiey omyłność przyacielá kupnego/ [...] fkoró przypadnie ná cię vpadek iáki/ niełzczęćcie iákie/ áłbo przygodá/ iuż Ńłyfzyfz iz ftoi z dáleká iedno dziwuiąc fie/ á żadnego rátkunku vpadkowi onemu nie dodawáiąc. *RejAp* 152v; gdy ná nas iákie prętkie przygody/ vćilki/ á vpadki Ńwiátá tego przypadná/ toż dopirko do niego: O miły Pánie Ńłáp do domu moiego/ á ratuy *RejPos* 244; Pátrzye tu á pilnie pátrzy opátrznóšći á przeźrzenia Páná tego [...] / iz on záwždy z dáleká przegláda á vpátruie y przygody/ y Ńmętki/ y ine przypadki Košciołá śwego Ńwiętego *RejPos* [279]; A tak gdy iuż thy początki będziefz miał/ iz będziefz żył cnotliwym/ pobożnym/ poćciwym á Krzešćijánłkim żywothem [...] tedy żadne przygody áni Ńmierć áni połtráchy żadne/ nigdyć Ńtráłzne nie będa *RejZwierc* 134v; Drugi fie ná rozliczne niebełpieczeńłwá pušći pod ziemię/ Ńoli/ áłbo ołowu áłbo inych rzeczy grzebáč á Ńzukáiąc/ gdzie tám rozliczne przygody/ błotá/ wody/ Ńmrody/ y ine niebełpieczeńłwá. *RejZwierc* 157; Pátrz iákie rołtá s Ńwey woley przygody/ Guzy/ zła Ńławá/ y rozliczne łzkody. *RejZwierc* [213]v, 32; Gdyż iednák ná tym złym Ńwiećie niczego fie innego doczekáć niemożemy/ iedno przygod rozmáitych/ nędze/ vbołłwá/ chorobj/ przešłádowánia/ wzgárdy/ pošmiechu/ Ńmutku/ y bolešći ferdecźney. *KarnNap* Ev, G2v; Šzczešćia/ przygód/ odmiány/ nic Ńye nie boię. *KochPs* 15; Wrozmaitych onych przygodách y potopách/ y w woynách ná Kátholiki/ Ńprávował Biłkupłtwo czterdziešći y Ńzešć lat. *SkarŻyw* 392; Plącząc wzdychał Krzyżákow pobitych záłuiąc/ Przygody/ Ńmierć/ odmienność fortuny Ńzácuiąc *StryjKron*

532; *CzechEp* 79; *WerKaz* 304; Práwo piánę [!] to ząwždy iednákie iest/ á trefunki/ przygody/ chytrości ludzkie/ te ząwždy á ząwždy inákłze íą. *GórnRozm* Fv, Gv; *KochPij* C2; SYlá íobie ludzie mądry dawného wieku/ moi łáłkáwi Pánowie/ głowy vtrofkáli: chcąc to świátu wywiéć/ że przygody/ niefczczęści/ y ímętki wízelákie mogą człowiekowi nie bydź ciężkié/ áni íilné *KochFrag* 47; tę czeladkę twoię [...] rácz [Boże] íą grzechow/ niefczczęścia/ przygod/ pokus/ y wízelákich naiázdow nieprzyjácielskich dobrotliwie vchowác. *LatHar* 631; O Pánie BOże [...] ábyś łtugi (albo łtuzebnice) twoie w miłolierdziu twym nádzieię pokládájące (á teraz pokułá/ álbo ímutkiem/ álbo przygodą náviedzone/ álbo brzemieniem obciázone) niebieską pomocą y poćiechą raczył miłostíwie opátrzyć *LatHar* 633, 576; Przetoz/ iefli go nie nákarze ízkodá/ Niebeípieczeńftwo y częfta przygodá/ I go teź niecham w przedlíewzięciu íego Szyprá Polłkiego. *KlonFlis* D4v.

W przeciwstawieniu: »przygoda ... szczęście« (1); Ia íestem kxiązę teyto źiemie/ á widziałem y teź słychał wiele przygod złych/ á miedzy nimim wiele bywał/ że ze złych przygod przyfzłó ich wiele ku wielkiemu ízczeńciu. *HistRzym* 22v.

W charakterystycznych połączeniach: przygoda (przygody) apostolska (2), cielesna (7), ciężka (najcięższa) (8), częsta, duszna (3), dzisiejsza, dziwna (9), głupia, gwałtowna, jednaka, kościelna, lamentliwa, marna (3), miejscka, mizerna (2), nędzna (2), nie lada, niebezpieczna, niedobra, niesłychana, nieszczęsna (nieszczęśliwa) (3), niewinna, ogniowa, okoliczna (4), okrutna (3), pewna (2), pocziwa, podroźna, pospolita (3), postronna, pozna, przeciwna (6), przeszła, przyjacielska, przykra, przyrodzona (3), przyszła (15), rzymska, smętna (3), sroga, straszna (straszliwa, najstraszliwsza) (7), szkodliwa (szkodna) (4), szpetna (2), śmiertelna, trojańska, trudna (natrudniejsza) (3), upadła, węgierska, wieczna, wielka ((naj)więtsza)) (12), wołoska, znaczna (2), żalósna (żałostíwa, nażałostíwsza) (10), [żenina]; (po)spolne przygody (6), rozliczne (11), rozmaite (12), róźne, wszel(a)kie (5), wszytki (3); przychodząca (nadchodząca) przygoda (2); doświadczenie przygody, leczenie, niedbałość (2), oddalenie (4); przygody pražen; ucierpienie z przygody; przygodam poddany (3); bać się przygody, lękać się (5), litować, nadziewać się, nie baczyć, obawać się, płakać (2), pokosztować, przestrzegać (strzec się) (3), ratować, uchować, uży(wa)ć (3), ważyć się, żalować się; bez przygody być (18); uchować dla przygody; wyrwać od przygody, wyzwolić; cieszyć się (radować) z przygody, frasować się, naśmiewać się, przychodzić, stać się, szydzić, wydrzeć, wyprawować, wywieść (3); przygodzie śmiać się, śpiewać, ugodzić, zabiegać, zdołać; myśleć o przygodzie (9), powiedzieć (2); mijać w przygodzie, trwożyć się; przygodę mieć (4), napisać (2), obżałować, powiedzieć (opowiedać) (16), rozbierać (2), rozważać (2), uczuć, (u)znać (2), wiedzieć, znosić; baczyć na przygodę, czekać (2), frasować się (2), opatrzyć się, rozmyślać się; przygodą doświadczać (2), nawiedzać, pobudzać się, pokarać; przed przygodą stać; w przygodzie leżeć, lękać się; przygoda bywa (3), (przy)chodzi (przyjdzie, nadchadza) (12), dotknęła, mija, nie minie (2), nie strwoży, ogarnie, omieszkała, (przy)pada (przypadnie) (5), psuje, słynie, stała się (2), toczy się, trapi, ugodzi, urosła (2), waży.

Przysłowia: W czas dobrze miłić o przigodzie *RejJóz* D8 marg; Ano ząwždy na fwobodzie Dobrze myłić o przygodzie *RejJóz* D8; Bocz nie ząwždy mogą być wízytkim rowne gody Kto dżys w ízczeńciu iutro íie nadzieway przygody *RejJóz* K4v; Bo wíęcz o kazdey przygodzie w czas myłicz nie wadzy *RejJóz* L8v, I5, L8v marg; *RejFig* Bb6; Fortunny to co w ízczeńciu/ myłli o przygodzye/ Niźli w ten

czas gdy gore/ pytać fie o wodzye. *RejZwierz* A5v; A gdyś nabępiecznieyfzy/ tu mył o przygodzye. *RejZwierz* 143; Wczas gdy kto może ząbiegay przygodzie *RejZwierc* 230; *Foelix Ciuitas, Tempore quae pacis bella futura timet*. To ieft/ Szczęśliwe Miáfto/ ktore miefzkáiąc w pokoioi/ Obawa się przygody/ á myśli o boiu. *ModrzBaz* 22. [Ogólem 11 r.]

Powiedzwał mu młodzyeniec/ ách moy pánie fwięty/ Azafz był gdy bez przygod ten náfz fwiát przekłęty/ Ktory fie ząwždy miefza w dziwney omylności/ A nic ná nim nie naydzye doftoyney ftałości. *RejWiz* 177v; Kápitulum Szofte. Iz fwiáth bez przygod być nie może/ y iáko fie w nich ciefzyć y ftátecznie trwác mamy. *RejZwierc* B2, 133v *marg*, 149v, 150v, Bbb2. [Ogólem 6 r.]

Lecz przygoda gdy chce skarać ízuka miefzca fwego Ta żadnemu nie przepuści trapi y prawego *RejJóz* G6, G6 *marg*; Zaden przygodzie vfkoczyć nie może. *RejZwierc* 230; A żaden od przygod ná ludzi przychodzących nieieft wolen [*nemo casibus humanis exemptus est*]. *ModrzBaz* [38]v; Gdyż też y przygodá zą káżdym chodzi: iáko woyná/ práwo/ ogień/ powodź/ zły vrodzay/ grad/ chorobá *GostGosp* 2. [Ogólem 5 r.]

Nie byłby fwiat ani żywot ale iakies gody Gdy by na nas nie miały przyfz nigdy przygody *RejJóz* 17, 17 *marg*; By nie bywały ná fwiecie przygody/ Mogłby gi názwác wefołemi gody. *RejZwierc* 229v.

Bo więcz rada przygoda bywa po przygodzie *RejJóz* O; Iáko fyę wáły biją w byftréy wodzie/ Ták vftępuie przygodá przygodzie. *ZawJeft* 8.

Przygodyć po ludziech chodzą iako íami wiecie *RejJóz* O6; Gdyż nigdy po drzewinie nie chodzą przygody *RejWiz* 44.

Beż wiefci przygody przypadaią *RejJóz* M4v *marg*.

A też nie dármo oná przypowieść vroflá/ Iz przygodá nigdy íamá nie przydzie/ ábowiem komu ią poruczafz ten cí iey iefzcie przyfporzy. *RejZwierc* 13v.

Gdyż czáfú złéy przygody/ przyiacielá poznác *GostCast* 57.

Frazy: »potka przygoda« [*szyk zmienny*] (5): Wiem żeć to dziwniey będzie iz czáfem dobrego/ Márna podká przygodá/ á onego złego/ Náwízem pieści fortuná *RejWiz* 130v; *BielKron* 364; Contigit tibi quod haud scio an nemini, Podkáłá cie przigodá nie wiem by kogo táka. *Mącz* 245b; Z tąd mię nie raz potkáłá ftráfzliwa przygodá/ Iz mi byłá z mą brácią natrudnieyfzá zgodá *Prot* B2; *RejZwierc* 151v.

»przygoda przyda(je, -wa) się (a. może się przydać) [komu]« = *angustia a. detrimentum evenit* *HistAl* [*szyk zmienny*] (4): A ífcie takich ludzy w twey [*Boga*] opiece mało Ktorym by fie nad mię przygod więczey przydawało *RejJóz* N8; [*Eumulus do Aleksandra*:] Cefarzu dopuść mi prześć zą tobą tę rzekę ábyć fie iáka zła przygodá nie przydálá. *HistAl* F; [*list Dariusza do Porusa*:] profimy/ ábyfcie nam przyfzli ná pomoc przeciw tym ktorzy vfluią rófprofzyć náfze páłace/ zą pewne to wiedząc iz fie wam może przidác tákowa przygodá/ iefli nie będziecie dbác na to widząc rozbiyáiące páłace kfięftwá náfzego *HistAl* F7; Niewiem iákoby kto mogł thák opátrznym być/ izby fyę mu niegdy Przygodá nieprzydálá *SienLek* 14v.

»przygoda przypadnie (a. przypaść ma, a. przypada); przypadła, przypadająca przygoda« = *casus incidens* *Modrz*; *casus contingens* *JanStat* [*szyk zmienny*] (18;13:2): *RejJóz* M4v *marg*, N8; A ieft włáfnie then Pfalm ku themu przyftofowan/ gdyż iednáka przygodá przypádlá thák ná Dawidowe iáko y ná Páná Kriftufowe fprzećiwniki. *LubPs* O4; [*ten, kto posiadł mądrość*] fzczeńcie y niefzczeńcie

lekce łobyie wazy/ A przypádłe przygody pod nogámi dłazi. *RejWiz* 62v, 93v, 108v *marg*, 131 *marg*, 177v, Dd [2 r.]; Ale my gdy łie nam iáka przygodá trefi/ iż łie álbo ktory łtłucze/ álbo vrázi/ álbo nań iáka ina przygodá przypádnie/ tho wnet z dyabłem ná plác/ álboć mię tám był dyabeł wegnał/ álboć tho ná mię dyabeł przepuścił. *RejPos* 257v, 257v *marg*; Przypádnieni theż przygodá iáka ná iednego [*małżonka*]/ álić drugi biega rády łzuka *RejZwierc* 90v; Abowiem niech łie ono [*ciało*] pieści iáko chce/ rołkofzuie łobie iáko chce/ tedy iednák nigdy bez trwogi być nie może. Bo by theż iuż y tey łwieckiey burdy nie było/ thedy go iednák dwie przygodzie minác nie mogą/ iedná przypádlá/ druga przyrodzona. *RejZwierc* 113v; A wółakoż y w tych przypadkach ciełnych tedy pátrż iáko łie ci niedbáli ludzie łpráwuia/ bo káždy łie boi przyłzłey przygody/ y pilnie o niey rádzi iákoby iey vchodzić/ á tego łie nie boi áni też przyczyn przeltrzege/ łkad oná przygodá wieczná przypáść ma. *RejZwierc* 133v, 33, 35v, 113v [2 r.], 113v, 134 (14); *WujJud* a4v; *MycPrz* I [A]2; Gdyby łię gdzie zápáliło/ ábo iáka infza przygodá przypádlá/ ci łtárzi z ludźmi łwemi niech wnet przybęda *ModrzBaz* 84; *KochPs* 202; *WerKaz* 294; Rzeczpołpolita potrzebuie przy boku łwym Senatorow którzyby gdy chorobá iáká ná R.P. prziiydzie/ przygodá przypádnie mogli włkok rádźić o zdrowiu iey *GórnRozm* K; IZ częłtokroć przydawa łie obywatelóm Krółełtwá/ zá przygodá przypadáiać/ álbo dla nieprzełpieczeńłtwá żywotá z Krółełtwá z potrzeby wyiechác *SarnStat* 157 [*idem*] 921.

»przygoda się przytrafia (a. trafi, a. przytrafić może)« [*szyk zmienny*] (5): Abowiem przytrafia łye wiele przygod y gwałtow w Miełćiech/ ktoreby wedle Przywileiow mogły być łłufznie hánowáne *GroicPorz* kv; Drugie nie mogłem naleść o náłzym krolu Bolełławie co łwiętego Stániłławá zábił/ áby łie mu thá przygodá w Węgrzech tráfiłá *BielKron* 317; Novum intervenit vicium, Nowa łie w tym czáłie przytráfiłá przygodá. *Mącz* 483a; *RejPos* 257v; ábyś iey [*żony*] nigdy nie opułzczał/ áni łie z nią rołtawał/ dla iákiey przygody/ ktoraby łie przytráfić mogłá *KarnNap* G; [*UstKościel* 165v].

Zwoty: »w przygodzie by(wa)ć« [*szyk zmienny*] (17): Zápáliło łie práwie łerce wemnie rozmyłłáiać wiákich ielł przygodach/ á iż zámilczec mułłé tá mię rzecz iáko ogień rołpála. *RejPs* 59; *RejJóz* K5, M3, P6; *RejKup* t7v, ee8; *RejWiz* 109; A ták nic łie nie łękey/ choć będyełz w przygodzye *RejZwierz* 68v, A6; Ale chcełzi thy w iákieiełkolwiek ielł przygodzie w łobie dobrá myłł vczynić/ włpomniłz ná to łwiádełtwo ktore tobie Duch łwięty dawa o Pánu twoim *RejPos* 139, 50v; *RejZwierc* 85v, 166, 180; Y Benáiáhu łyn Iehoyády mąż waleczny z Kawceeláktorj w wielkich przjgodach bywał/ ten zábił dwa łwy Moáwłkie *BudBib* 2.Reg 23/20; Siwárdus on krol Duńłki miał łzczęłcie ná wodzye/ Chociaż też czáłem bywał y w dziwney przygodzye *PaprPan* D4v; W tákiey przygodzie będać człowiek niełzczęłliwy Wzywałem páná: Boże prawđziwy Do łiebie łye vciekam *KochPs* 175.

»cieszyć [= *pocieszać*] w przygodzie [kogo]« [*szyk zmienny*] (3): *RejZwierc* 151; Cielzyłeś przed tym inłze w tákieyże przygodzie: Y będyełz w cudzey czułfzy/ niłzi w łwoiéy łzkodzie? *KochTr* 24; *ActReg* 59.

»karać (a. skarać, a. karcić) się przygodá, z przygody« [*w tym: czyjá* (20)] = *czierpać naukę z nieszczęłcia, zwłaszcza cudzego* [*szyk zmienny*] (35:1): *RejŁas* w. 48; *RejRozpr* K2; *RejJóz* H6v; Obaczywłzy to karłmy łię Włzytczy liudžka przygodá Bo iłcie žnas zadny niezwie Gdzie go/ a kiedy zbdá. *RejKup* Bv, 14v; *LubPs* N2v; Szczęłliwy kto łie cudzá przigodá karze. *RejWiz* 158 *marg* [*idem*] Dd3; PÓmnicełz wy rodzicy/ iż czáłem ze łzámí/ Włpominate łwe czáły/ co były przed wámi.

[...] Mowiąc/ żebychmy dzifia godnieyfzymi byli. Karzciefz fie tedy pilnie/ fwemi przygodami/ A mieycie lepfzą pyeczą/ nád fwymi dzyatkami. *RejZwierc* 124v, 41v; *BielKron* 98, 251, 253v, 333v, 334; *RejPos* 27, 74 [2 r.], 201, 237v, 316v; Abowiem ták Mędrscy powiadaia/ iż fzczeńliwy to káždy iest kto fie czudzą przygodą fkarawfzy/ fwey fie z dobrym rozmyfłem á z obaczeniem przeftzrega. *RejZwierc* 267, 17 [2 r.], [238], 239v, 253, Aaa3v; A ták iuz ná iednym wftawmy myfł fwą/ á pożytkow życzmy fobie y potomkom náfzym/ á fwego Pánftwa przodkiem przygodami/ potym y infzych/ ná ten czás fie kárżmy *MycPrz* II B[3], I C, II C3; *WierKróc* Bv; *WerGośc* 221; Częgo mądrze przeftzregay [rado koronna] czáfu fpokoynego. Karząc fię z przjgod znácznjch Krześciánfkich Krolow/ Ktoryches ty iest z Kroynik wiadomych tytułow. *CzahTr* Gv, C4, E4v.

»w przygodzie (o)bronić; od przygody bronić; przygody obronić« [szyk zmienny] (4;3;2): *BierEz* 44; Periculum amoliri, Złey przigody obronić. *Mącz* 229d; Drudzy w przygodach ten obyczay máia/ Bogá wzywáiąc krzyżem fie żegnáia/ Acz krzyż niema twarz lecz co ná krzyżu był/ Ten zawnždy fwoich od złych przygod bronił. *RejZwierc* 210v; Ktorzy to Aniołowie Boży zawnždy ftrzegli wiernych wolą Bożą y onych w cielefnych onych przygodách broniać *CzechRozm* 47; *KarnNap* G2v; Wołał fpławiedliwy/ á pan vcho zfkłonił/ Y w káždęy przygodzie znácznie go obronił. *KochPs* 47, 44; *KochFrag* 19; *LatHar* 21.

»przygodą, z przygody (się) przestrzegać (a. (prze)strzec« [w tym: czyją (3)] = wyciągnąć (a. wyciągać) naukę z nieszczęść innych ludzi [szyk zmienny] (5:1): *HistAlHUNG* A3; A theż młody człek przecedfzy/ może fie wiele ludzkiemi przygodami przeftzredz. *RejFig* Aa; [*Skanderbeg o Otomanie*:] mamy náukę iedną od niego przykádna/ to iest ábyfmy fie cudzą przygodą ftrzegli/ á iemu wiary niwczym niedawáli *BielKron* 244; Bo w thákiey piefzczocie/ iáko on [Bóg] nas thu poftánowić raczył/ dawfzy nam w moc wfzytki rofkołzy fwiátá tego/ by nas nie vpominál [!] á nie przeftzregał przygodami fwiátá thego/ dawnobychmy go zápomnieli *RejPos* 127v, 196v; Ale gdy pílmá czytafz/ rozważay fobie fkąd mafz y pociechy w niebefpieczeńftwiech fwoich brác/ á z onych ftráżliwych przygod ktore fie nád złościwemi działy iáko fie mafz przeftzregać *RejZwierc* 198v.

»w przygodzie ratować, być ratunkiem; ratować z przygody« [szyk zmienny] (9:1;1): *LubPs* ff; Civica corona, Winiec Máowy z dębowego liścia vpleciony/ który zwykli dawác miefzczanie yeden drugiemu/ gdy mu pomogł álbo go rátował ze złey przygody. *Mącz* 55a; *KochPs* 187; *RejWiz* 7v; [*Ziemia Węgierska mówi*:] Rátuyże mię w przygodzie/ iák miła fáfliádá/ Ia też ciebie rátuię zawnždy bárzo rádá. *BielSat* G2 [idem *BielSen*]; *KochPs* 5, 40; *BielSen* 14; Day/ niech z tego przyficia pořítek odnofzę/ Niech to będzie wfzem żywym/ y zmárłym k ochłodzie/ Obroną od zginienia/ rátunkiem w przygodzie. *GrabowSet* P4; *OrzJan* 116; *KlonFlis* D3v.

»strzec (się) (a. przestrzegać) przygody, od przygod« (4:2): *BierEz* L3v; Wiem też izes wierny człowiek femnie vbogie dziewczki narodzony/ ktoram cie do Eijptu na fwych ręku nofila/ a niebiefki pán ocietz twóy/ ftrzegł cie ód wflytkie przygody złé/ a ia fluzyla człowieczeńftwu twému *OpecŻyw* 33; *RejJóz* Ov; *RejWiz* 173; Strzeżyfz fie tey márney przygody ktorą tu flyfzyfz/ iáko Pan káždego kárác ma zá niewdzięczność thákiego dobrodzyeyfthwá fwoiego. *RejPos* 249; Kledyby kogo Bóg był fwemi flowy Vpewnił/ że miał czáfu wfzelákiego Strzedz od złych przygód/ iego biédnéy głowy *KochFrag* 17.

»ujć przygody, uchodzenie; przygodzie ujść« [szyk zmienny] (4:1;2): *RejPs* 48; Po tym znać ługe wiernego/ Co przetręga [!] páná fwego/ Zwłazczá w tákich rzeczach wielkich/ Vydzie łzkodnych przygod wšelkich *BielKom* G5; Tego to [cesarza Karola IV] Pizánłci miełzczanie mało o gárdło nie przypráwili/ profiwłzy go ná cześć Ratułz fnim zápalili zapárfzy go w nim/ ale go łwoi obronili iż they złey przygodzie wšelđł. *BielKron* 326v, 399; *GrzegŚm* Av; niegdy y krolowie iákíe rzemiełto w ręku mieli: dla wchodzenia proznowánia/ á przygod ku łzukáníu żywnoścí *SkarŻyw* 241; *KlonFlis* F3.

»przygody się w(i)arować (a. uwarować); przygoda przez uwiarowania« [szyk zmienny] (4:1): Mądryć się przygod wíaruie *BierEz* K4; Smierć íełt wieczné łpanie rozdzielenie ciał, bogatych łtrach, požądanie vbogich, przygoda przez wwiarowania, nie pewne á wiecne pielgrzymowanie *BielŻyw* 137; *Discrimen transmittere*, Wwárowác íie przigody. *Mącz* 227c; *LeovPrzep* E2v; Z niedołatkiem przygody/ Wáruy íie zá pogody. *CzahTr* H4v.

»w przygodę wpaść (a. upaść)« [szyk zmienny] (2): Rzekłá íemu [królowi] Siołtrá. Bráćie moy miły/ słyłz rády mey/ bo niemy íełtelmy pirwi/ ktorzychmy [w] [*tak I wydanie*] thákowá przygodę wpáđli. *HistRzym* 31v; Stały íie łtrzeże by nie wpáđł w przygodę/ A gdy przypáđnie nie ma íey zá łzkodę. *RejZwierc* [213].

»w przygodzie (ws)pomóc (a. wspomagać), wspomózenie« [szyk zmienny] (5:2): *RejPs* 210 *marg*; íeden z námocnieyłzych bogow bęđzie łtobá łpał/ a ciebie we włzytkich przygodach łzczęłliwych y przeciwnych bęđzie wlpomágał [*et te in cunctis prosperitatibus et adversitatibus adiuvabit*]. *HistAl* A3v; Wiernym co łtale záwłdy wíáyá w łwym Páníe/ DZyedzictwo ich na wyeki nigdy nye wítánye/ A wlpomóże ye Pan Bog w ich káđdey przygodzye *LubPs* K2; A íełli chcełz obáćzyć od początku práwie/ Iákíey íełt nęđze dofyć w íego [człowieka] káđdey łpráwie. Wlpomni łobie ná pirwłzy gmách miełzkánia íego/ Gdy bywa w łklepie zámkńion brzuchá śmierdzącego/ Co tám ma zá rołkolzy to obáćzyć możełz/ Acz wiem że w tych przygodach nic mu nie pomózełz. *RejWiz* 87v; *HistRzym* 43; ábychmy íie nie łekáli nic w przygodach łwoich/ wíedząc o tobye íłtotnie o Pánu łwoim/ iż ty záđnemu nie zámiełzkałz ná wlpomóżeine [!] íego/ by teł nanęđzníeýłzemu á naupáđleyłzemn [!]/ w przygodach łwoich. *RejPos* 256v; *RejZwierc* 112v.

»od przygody wyzwolić, wyswobodzony, wybawienie; z przygody wybawić, wyrwać, wyzwalać« [szyk zmienny] (2:1:1;1:1:1): Spráwie twoiey á wręce twoie niechay bęđzie poruczón duch moy bo ty wielekroć zá prawdziwemi obietnicami twemi raczyłełs mie zwiłkich przygod wyzwálać. *RejPs* 44, 188; Abowiem prółimy Páná Bogá iżby on łam dárow łwoich nam wżyczył/ álbo nas od złych przygod wyzwolił *KuczłKat* 365; á Abráhm y z Sarą/ tym wíęcey P. Bogá íię łwego bał/ ktory wyrwa z przygod łługi łwoię [!]. *SkarŻyw* 283; Ták Pan Bog y z oney wíelkiey przygody wybáwił Iákobá y dom íego/ gdy ony takie śłuby [!] y nabożeńłtwá czynił. *SkarŻyw* 348; O Wízechmogący BOże ráczże to dáć prółimy cíę/ áby my ktorzy błogółławíonego męczenníka twego Wáłentego pámiátkę wznowíamy íego przyczýná od wšelkich przygod (y chorob) ktore ná nas przypáć mogą/ bylíłmy wyłwobodzeni. *LatHar* 440; A rácz zíednáć [...] cnot wšelákich obfítóć ze wšelkim miłółsierđzím y poćiechą [...] wšelkim od przygod wybáwíením/ pokóiem/ łzczęłliwym powóđzením *LatHar* 489.

»przygodzie zabiegać (a. zabieżeć), zabiegający« [szyk zmienny] (8:2): Pátrzay ná ogrodniczkę w máluczkim ogrodzye/ Iáko oná z dáleká zábiega przygodzye. *RejWiz* 56; A ták lepiej było początкови zábieżeć niżli lámeý przygodzie. *RejZwierc* 134, 134 [2 r.], 141, Bbbv; [król] roftropny baczný/ przyflým [!] wżyftkim przygodom/ y vpatkom dowcípnie zábiegáięcy. *BiałKaz* H3; *SkarŻyw* 317; *LatHar* [+12], 581.

»zachować, zachowany (a. uchowany) od przygody; zachować (a. uchować), uchwianie przygody« [szyk zmienny] (7:2;5:1): profimi cię oicze niebieski abis nas ielcze te⁶⁰ dnia racził zachowac od grzechu y od wżelkich zlich przigot dufnich y cieleftnich *SeklKat* C3v; *LubPs* N6, Lv, T6, hh6; *KrowObr* 155v; *ProtStoj* E2; [Tarsja do Anatagara:] O możne kfiązę/ krwi fláchetna/ przemożyfz fwą przyrodzoną fláchetnością vmysł fwoy fzkárady/ á nie bądź gáncą krwie krolewny/ áby thwe dzieći bogowie záchowáli tákowey zley przygody/ w ktoreyżem ia ieft nine *HistRzym* 21; *BiałKat* 233v; ANi przijaciél/ áni wielkość złotá/ Ani vchowa zley przygody cnotá. *KochFr* 15; *ArtKanc* N2, T12v; O Nałłodfzy IEzu/ [...] nie dopuřczáy/ áby mi to ták częfte vżywanie [komunii św.]/ wiekuifte potępienie/ y łáski twey náruřzenie iednáło: ále áby ráczey mię z tobá ziednoczonego/ [...] od pokus obronionego/ rozliczných przygod tego świátá vchowánego/ w łáfce twoiey vtwierdzonego y rozmnożonego/ do wiekuiftých rádości gotowáło. *LatHar* 235; day nam to z łáski twey/ áby my [...] od ciebie [tj. Boga] przez iey [św. Barbary] przyczynę y zařlugi/ grzechow odpuřczenia/ pokus zwyciężenia/ przygod/ á ofobliwie nagley y nieřpodziewáneý/ bez kořcielnych Sákrámentow/ řmierci vchowánia/ łáski przyczynienia/ y chwały wiekuifteý domieřczenia dořtąpili. *LatHar* 471, 548.

»przygody żałować (a. pożalić się), użalenie, żal« [szyk zmienny] (11:1:2): *BierEz* L2v, L4; Bo řnadz gdy fie ktory řnich [z nieprzyjaciól] trefi trefunkiem rzkomo náwiedzáięc przigodę moię á żáluięc iey omylnemi flowy/ á oddředřly odemnie przed fie będzie omnie zwykłem ięzykiem řwem řřczebiotał. *RejPs* 62; Panie Boże teý nářzey przygody fie pożał. *RejJóz* B5v, M5; *BielKron* 397; Ex animo compator tuo infortunio, Serdecznie mi žal twey przigody. *Mącz* 284b, 93c, 224c, 493b; *GórnDworz* S8v; Bo prawdziwa ludzkość y bráterřtwo vdzielánien wřzech rzeczy ludziom záváiera fie: álbo ná rořpominánium y vžalenium tych przygod [casibus iis ... commiserandis] ktorym wřzytcy poddáni ieftelmy. *ModrzBaz* 68v; *WerGoř* 251; Lecz iefli cię dobrze znam/ nie tylko řwéy řzkody/ Ale řnac więcý řpólnéý żáluiefz przygody *KochTarn* 73.

Wyrażenia: »cudza przygoda« [szyk 22:1] (23): *RejKup* l4v; A thu rozum niepodły gdy fie kto w tym czuie/ Iż fie więc przygodámi cudzemi řpráwuie. *RejWiz* [A9], 159v marg, Dd3; *BielKron* 98, 244, 253v; Foeliciter is sapit qui alieno periculo sapit, W czas ten mądrze poczina/ który cudzą przigodę przed oczimá miewa. *Mącz* 133a; *MycPrz* I C; *RejPos* 27, 196v, 201, 237v; Szczeńliwy káždy s cudzey przygody. *RejZwierc* 267 marg, 17 [2 r.], 239v, 267, Aaa3v, Bbb2v; *OrzJan* 38; *JanNKar* H3v [2 r.].

»czasu przygody« (21): *BielŻyw* 3; *KrowObr* 36; vdałem fye W(ászej) P(áńskiej) M(iłości) tákowá pracá fwą ofyárowáć/ profzác áby iá w. P. M. łáfkáwie/ weřpoł zemną/ w obrónę fwą przyięć raczył: á chuc moię ku W. P. M. obaczáięc/ mnie W. P. M. miłościwym Pánem być raczył: znáięc mię zá nalifřřzégó řlugę řwégó/ w liczbę tych którzy fye z łáski y obróny W. P. M. czáfu przygody [!] řwéy weřelá. *SienLekAndr* a3v; *RejZwierc* 35v; Wierz mi że ten Ciepłowlki czyřcie fie zágrzewa/ Nie z

iednym który hárdzye háłá háłá łpiewa. Nie ráchuie ich namniey gdy czáfu przygody/ Iákoż wieź [!] że w Podolu nie dziw tákie gody. *PaprPan* Aa4v, Cc2; *KochPs* 46; *CzahTr* B2v; *KlonFlis* A3v. Cf »czasu złej przygody«.

»czasu złej przygody« = *w nieszczęściu; temporibus adversis, in die mala* *Modrz* (12): *LubPs* G2v, L2v; *RejPos* 314; Błogosławiony to człowiek/ który ma baczenie ná vbogiego á potrzebnego/ czáfu złej przygody wybáwi iy Pan. *ModrzBaz* 124v, 124v [3 r.]; Nie odwrácaj/ czáfu złey przygody moiéy/ Odemnie łmutnégo świętáy twarzy łwoiéy. *KochPs* 151; Ná Kleynot Stárodawny Korczák. SZeroki meath te ozdobne wody/ Miewáły záwłże czáfu złej przygody *WerGośc* 202; *KochPieś* 32; *CzahTr* I; *GosłCast* 57.

»morza, morska przygoda« [*szyk* 2:1] (2:1): Nic nie trudno kto zácźnie co w tve łwiéte imię/ Gdyź pewna iż ktoć dufa nigdy nie záginie. Bowiem to záczać co ma tknąc łtanu kaźdego/ Podobno iefł przygodam morzá burzliwego. *RejWiz* 3, 87v; Sośnia od wiátru powáloná mowi. Ná co Sośniey Szkutnicy morzu powierzácie Ktorá w gorách wywrocił łrogi wiátr? Mniemácie By ze mnie miał być okrét łzczéśliwy łrzod wody/ Gdyź iefłcže w boru/ morłkie ćierpiáłám przygody. *KlonFlis* B2.

»nocna przygoda« = *polucja* (1): Iefłiby kto miedzy wámi był nieczyłtem z iákiey nocney przygody [*ob accidens noctis*]/ tedy wynidź má zá oboz á nie má łie táł wráćć. *BibRadz Deut* 23/10.

»ostateczna (a. ostatnia) przygoda« = *śmierć* (2): Abowiem przebiwłży łie s tve vłtáwicźney burdy/ á odpráwiwłży iuź z nią [*ze śmierciá*] tę ołtáteczná przygodę/ táł dopirko poznáł iáko oni niebiełcy prziiaciele twoi rádownáćci łie bęđá *RejZwierc* 178; Iáko vćielźny Lábęć przy łzumiącey wodzie Zálołnie łpiewa łwoiéy ołtátniey przygodzie: [...] Táłke wdzięczná Mátká má [...] *WisznTr* 15.

»zła przygoda« = *angustia* *HistAl*; *malum* *Vulg*; *calamitas, infortunium, periculum* *Mącz* [*szyk* 85:15] (100): *BierEz* L3v; *OpecŻyw* 33; *BielŻyw* 8; [*Aleksander do umierającego Dariusza*:] Bo przyłięgam przed Bogiem, żeć chcę krolełtwo y dołtoienłtwo tve wroćć, á przeciw włzem nieprzyiacielom twoim pomocznikiem bęđę, przetoź włtan á niebáđz rozpacznył, boć krolowie náł inłze łudzie złe przygody cirpieć máiá *BielŻyw* 153; *RejPs* 188; *SeklKat* C3v; *HistAl* F; Dzyękwánye wiernych Pánu Bogu/ iż raczy dziwnye z złych przygod wywodzić łwoie wierne. *LubPs* ee2v *marg*, Lv, L2, N6, T6, aa5 [2 r.] (10); *KrowObr* 155v; Włłyłłty nieprzyiaciele moi vłłyłłeli złe przygody moie/ rádownáli łie łtego/ iżeś ty vcźynil *Leop Thren* 1/21; *LeszczRzecz* A6; Hiłtorie łá náuká żywotá/ iáko obrázy áłbo łwiece łpráwám łudzkił w vmyłle łwiećć/ ołłrzegáięć náł przygod złych/ á ku dobrył przykláđnie wiodáć *BielKron* 333v, 55, 126v, 363; *Casus, id est, periculum, Zła przigodá. Niefłzczéście/ niebezpieczność. Mącz* 29b; *Tenebrae Reipub. Zły czás/ niefortunny/ łmutek Rzeczypolitey/ zła przigodá. Mącz* 446a, [18]c, d, 55a, 61a, 135a (14); *LeovPrzep* E2v; *HistRzym* 21, 22v [2 r.]; *RejPos* 150, 206v; *HistLan* D4; *KuczbKat* 140, 365, 435 [3 r.]; *RejZwierc* 210v; Káźdy Rycyrlki człowiek więcey łie má báć y łtrzec domowego kłopotu/ ze złey przygody winy/ niź ná walce bęđáć/ záwždy w dobrej náđzieiey z zwyćięłtwá/ dobrej łławy y zapłáty. *BielSpr* 36v, 39; *MycPrz* I C3; Nie máłź go [*męźá*] dla żáđney przygody złey opułłzczać áź do łmierci áłe włzyłto przy nim ćierpieć cobyłkolwiek Pan Bog raczył dopułłćć. *KarnNap* G2, G2v; *KochPs* 139; Wióđłem łwóy żywot táł łkromnie/ Ze łedwie kto wiedział o mnie. A záđrość/ y złe przygody Nie miáły mi w co dáć łzkody. *KochTr* 17, 9, 24; *CzechEp* 79; *KochFr* 15; *WerKaz* 295; *ArtKanc*

N2; *GórnTroas* 23; *GrabowSet* A3, F4; *KochFrag* 17, 19; *RybGęśli* C2v; *WitosłLut* A6v; *KlonKr* D2v; *SkarKaz* 4a, 635a; *CzahTr* B2; *GosłCast* 72; [*BibRadz Eccli* 11/27 (*Linde*)]. Cf »czasu złej przygody«, »w złej przygodzie«. [Cf też wyżej »złe i dobre przygody«.]

Szeregi: »przygody a doległości« (1): á kto krotko [żywie] tedy iuż tak wiele przygod á doległości ná fię miał/ yż mu fię ten czas niekrotki ale barzo długi zdał. *KwiatKsiąż* M4v.

»przygody i (a) frasunki« [szyk 1:1] (2): Przyflas potym WKM [tj. *królowna Izabela*] w młodości fwoiey w rozliczne przygody a frafunki *RejJóz* A2; *LatHar* 615. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»nędza abo przygoda« (1): Ktorzi dla niemocy ábo inżzey nędze/ ábo iákieykolwiek przygody [*qui morbo aut quavis alia calamitate*] w vboftwo w pádli/ ná ty trzebá mieć więtfze baczenie. *ModrzBaz* [38].

»przygoda i (a) niebezpieczeństwo (a. niebezpieczność)« = *periculum et discrimen* *Modrz* [szyk 2:2] (4): Casum suscipere, W przigodę á w niebefpieczność fię wdác. *Mącz* 36b; *ModrzBaz* 101v; *LatHar* 21. Cf »w przygodzie i niebezpieczeństwie«. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»przygoda, (i, a, ani) nieszczęście; przygoda z nieszczęściem« [szyk 5:5] (9;1): Alemy więcż w roskofzach tak sobie mnimamy Iż iuż fwiat zakupiony tak to wiecznie mamy Ano zadny ani wżwie ani tego zgadnie Gdy przygoda z niezczęfcim na kogo przypadnie *RejJóz* I5; odftąpię was á pułczę was zá niezczęściem y zá przygodami/ áni fię będę o walzych rzeczach íthárał *BibRadz* I 73d *marg*; *Fluctus fortunae*, *Nieszczęście/ Przigidá*. *Mącz* 131c; *RejPos* 167v; *KochPs* 116; *SkarŻyw* 317; Tu [w *niebie*] trofki niepánuią/ tu pracéy nie znáią: Tu niezczęścié/ tu mieyfcá przygody niemáią. *KochTr* 22; *KochPieś* 39; *KochFrag* 47; *OrzJan* 13. [Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r., *Jako ostatni człón w we współrzędnym połączeniu* 1 r.]

»przygody, okrutności« (1): Obácźże ludzki żywot od pirwżzey młodości/ iákich íeft pełen przygod/ iákich okrutności. *RejWiz* 94v.

»przygody albo plagi« (1): Seth vczyñił w Syriey dwa flupy [...] ieden ceglány/ drugi kamienny/ [...] ná ktorych nápifał ty przygody álbo plagi ktore miály przyść ná fwiát *BielKron* 3v.

»przygoda i (albo) potrzeba« = *casus vel necessitas* *JanStat* [szyk 2:1] (3): *OrzJan* 73; iż czáfu przygody y potrzeby [*Ulisses i Mars*] fámi v rudlá íiedźieli *KlonFlis* A3v. Cf »w potrzebie albo w przygodzie«.

»przypadki i przygody; z przypadkiem przygoda« = *casus et contingentia* *JanStat* [szyk 3:1] (3;1): *RejZwierc* 229v; *Phil* I2; Pręłáci/ Pánowie/ Przełożeni/ Szlachtá/ y wżyftko Królestwá náńżego Rycérztwo/ iuż rádząc/ niegdy téż ná woynach/ y innych przypadkách y przygodách vprzýmą cnotą knam przyftawáiąc/ wdźięczną chęć nam pokazowáli *SarnStat* 136 [*idem*] 886. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r., *Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu* 1 r.]

»radość i przygoda« (1): (*marg*) Przyaciel práwy *alter ego*. (–) Gdyż miedzy tákiemi cnotliwemi ludźmi práwie drugi ia zówždy miefzkác muśi. Gdyż ízczeńcie y niezczęfcie/ rádość y przygodę/ wżyftko to zá fwe włafne máią/ iednáko tego ípolnie vżywáią *RejZwierc* 93v.

»smętek (a. smutek) a (albo, i) przygoda« [szyk 2:1] (3): tedy sie nam wżythki ímętki á záłościwe przygody náńze w rádość á w wielkie pociechy zówždy obrácác muřzą. *RejPos* [254]v; *RejZwierc*

139v; Izaż śmiertelny człek/ zmieni bieg wieczny/ Chcąc być od przygod/ y śmutku beśpieczny?
GrabowSet T3. [Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.]

»strach (a. postrach) a(ni) (a, abo) przygoda« [szyk 5:1] (6): *RejWiz* 94v, 180; Iż gdy ná nie przydą iákie łtráchy ábo iákie przygody/ drzà/ płáczą/ nárzekáią *RejPos* 85, 104v, [254]v; *RejAp* 60v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r., Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu 4 r.*]

»szczęście (a. szczęśliwość) i (ani) przygoda; szczęście z przygodami« [szyk 3:1] (3:1): Fortunny to iest káždy co ná tym przełtawa/ Co mu łzczęćcie przyniołło/ w trudność fie nie wdawa. [...] A iż fie vniesć nie da łzczęćciu ni przygodzye/ Iedno zázwdy myłł chowa mierną ná łwobodzye. *RejWiz* 18, A7v; Ale łzczęćcie s przygodámi w ludzyech częłto odmienne bywáią *BielKron* 121; *RejZwierc* 90. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r., Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu 1 r.*]

»przygoda i (ani) szkoda« [szyk 1:1] (2): MAć téż/ dźiatki/ łwé przymioty Chudobá/ bo bliżéy cnoty: [...] Nie częłté tám wielkie łzkody/ Ani zálóńné przygody. *KochMRot* B2v; *KochTr* 4.

»śmierć i (ni) przygoda« (4): Iż wiernemu ná łwecie nic nigdy nie łtráźno/ Kiloby fie beśpyeczne łerce zázwdy znáłzłó. Ani śmierć ni przygodá/ á włzytko tho minie/ A bez czáfu łłufznego żaden człek nie zginie. *RejWiz* 109v; Abowiem y łmierć/ y przygodá lepsza iest zázwdy iż łámá przydzie/ niż kiedy iey požádamy. *RejZwierc* 152, 212v; *SkarŻyw* 4. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r., Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu 4 r.*]

»przygody a trafunki« (1): Abowiem ty przygody á tráfunki częłtokroć zrzádzieniu á przeźrzeniu Bożemu przypifuią. *GroicPorz* mmv. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»przygody i uciski« (1): iż wiele y rozmaitych przygod y wćilkwó cierpimy dokádefmy ná łwiećie *KuczbKat* 225. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r., Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu 1 r.*]

»upadek a (a(l)bo, i) przygoda« [szyk 6:5] (11): Bo ácz nam piłmo zákázuie rádowáć fie z wpádku á s przygody bliźniego łwego/ ále dobrego á pocźciwego. *RejAp* 153v, 160v; A ták tu może być wielka pociechá tym/ ktorzy ábo w wpadkoch/ ábo w przygodach leżà/ á łtátecznie czekáią zmiłównia Páńłkiego *RejPos* 74, 129v, 199v, 237, 244; *BiałKaz* H3. Cf »w przygodzie i w upadku«. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»zła rzecz albo przygoda« (1): [*Rzymianie*] Nie tilko to [*tj. marsze*] czynili w rowni/ ále y w gorzyłtych áłbo trudnych mieyłcách dla zwycźái y náuki łepźzey/ áby im nic trudnego niebyłó/ kiedy kte^{mv} przydzie/ by wmiáł káždy włtępowáć/ słtępowáć/ y włtępowáć/ y połtępowáć/ ták iż żadna zła rzecz albo przygodá nie może tháka być w potrzebie/ ktoreyby przedtym dobrzy Rycerze/ częłtym ćwiczeniem łwoim nie wmieli odeprzeć *BielSpr* 10.

Jako ostatni człón we współrzędnym połączeniu dwu- i wieloczłónowym: »i (abo) in(n)e (a. insze), rozmaite przygody; (a)ni żadna przygoda« (20): *LubPs* cc5; *RejWiz* 89v; Ale łye przygadza/ iż y żádzá iedzenia niegdy nas omyla/ Iáko z długiego nieiedzenia/ áłbo z trołki/ z boiáźni/ áłbo z niektorey przygody iney *SienLek* 3v; A zá żywotá łwoiego wrzodom/ pedogram, fráncuzom/ y rozmaitym przygodám tego ołłá [*tj. ciało człowieka*] ołfiodłano. *RejPos* 228; Abo iż fie też powietzre [!] iákie ábo inłze przygody okázá łwiátá tego/ tho dopirko exaudi exaudi wołamy *RejPos* 252, 84v, 85, 206v, 257v; A ktho fie łtráchu áni żádneý przygody nie boi/ iuz złey myłli nigdy być nie może. *RejZwierc*

13, 85, 113v, 133v, 138v, 179v; *ModrzBaz* 84 [2 r.]; *SkarŻyw* 244; Ná tym świećie karze Pan Bog chorobámi/ niedoftátkiem/ háńbą/ y infzym tym podobnemi złemi przygodámi. *WerKaz* 295; A iefliby przez zápamiętánié álbo zá iną przygodą którąkolwiek przydáło fie nam ią [ziemię belzką] zápiłác: tákowy zapis ninieyfzym Przywileiem od tego czáfu iáko od tám tego pfuiemy *SarnStat* 1054, 450.

Wyrażenia przyimkowe: »od [= *wskutek*] przygody« (1): O Chorobach wnątrznych y też o tych ktore bywaią na wierzchu od iakieykolwiek przygody. *FalZioł* ††3d.

»od przygody« = *na wszelki wypadek* (2): Hárkábuz *pro forma* miéy: kiiec od przygody *WyprPl* C3v; [pożytki ze *Skarbu Rzeczypospolitej*]: Naprzod ten/ żebyfmy mieli pewny záwłze depozyt od prędkiey y gwałtowney przygody/ przeciwko Koronnemu nieprzyacielowi *VotSzl* E2.

»z przygody« (10): Poczynał iednák mężnie broniąc fię/ y odpieráiąc Ruřakom/ y Węgrom Bolesław Chudziec z máłą družyną swoich/ á tą iuř zránioną/ y řpracowaną/ A gdy zá rzecz řmotną wciekác poczynał/ przedfię niechciał vmrzeć/ nie pomłćiwfzy fię nád nieprzyacióły/ áż z przygody pod nim Koń wielą ran vkłoty/ y vřtrzelány/ vpadł. *StryjKron* 220.

~ *W przeciwstawieniu*: »z przygody ... z przyrodzenia (a. z urodzenia)« (2): A gdyby nie z wrzodu/ ani z przygody iakiey/ ale tak z przyrodzenia głowa [rodzącego się dziecka] wielka była/ iż trudno by miała wynidz/ Tedy [...] *FalZioł* 34; Od garbatych ludzi radzą fie řtrzedz nie ktorzy iakoby oni byli chytry [...] ia niewiem by taci wřzytci byli, wřzakoż iednego znam [...], ktory řam nic dobrego iak řiw nie vczynił wřzakoż kařdego chce obřaczować, o infzych nie mowię zwłářczá ktorzy garb z przygody maia á nie z vrodzenia. *GlabGad* P5.

Szereg: »z niemocy a(1)bo z przygody« [*szyk* 2:1] (3): A gdyby fie řtało z przygody iakiey/ albo z niemocy: iżeby fie prog macicze wrzodema, lbo [!] zranieniem iakiem: zacifnáł [...]. Nie godzi fie o wypędzeniu płodu pomyřlać *FalZioł* V 34, V [30]; *HistRzym* 114v.

Jako ostatni człon we współrzędnym połączeniu dwuczłonowym: »z in(n)ej (a. inszej) przygody« (4): A Wodka Bzowe^{go} kwiatu ieft dobrá tym ktorzi [...] mořz niedoftateczny maia albo naruřzony/ s řmętku y z ynych wiele przygod *FalZioł* II 4a, V 43; *SienLek* 64v, 67. ~

»w przygodę« (4): Przeto w natrudnieyfze przygody, które Rzeczpořpolitą kiedy záchodřily, řtárzy Polacy zwykli do kupy [...] przyřtępowác. *SarnStat* 121.

~ *w przygodę czyjå* (2): sobie bi bil yego K(rólewska) m(ięść) małą szkode vczynyl a mnie wielky pozitek y poczieche abim wzdi bil znał przyasn yego K(rólewskiej) m(ięści) wfwą dzysiieyfzą przigode y vpad wfkarbiech řwich. *LibLeg* 10/152; *LubPs* S2v; [*ListyPol* 1547/424].

W przeciwstawieniu: »w pogodę ... w przygodę« (1): A kto fie bárzo rozbuia w pogodę/ Ten záfię řkrzydłå powiesi w przygodę. *KochSz* C3v. ~

»za przygodą« (1): A gdyby kto z poddánych nářzych zá przygodą iáką nieřczęfną [*casu aliquo adverso JanStat* 289]/ álbo z tráfunku liřty od nas wydáné y w księgi Káncelláriiey nářzey wpiřané řtrácił/ [...] *SarnStat* 321.

»w przygodzie« = *in temporibus Mącz; in periculo Modrz* (140): Item gdy ktho bådzye myal potrzebå ycz snařzych szyem do szyemye Moldawřkyey [...] za řlyadem złodzyeyskim [...] Then ma chodzyč wthakyey przygodzye beř lysthow thych tho starořth pogranycznych przeřpyecznye

MetrKor 34/134; *BierEz* H4v, K3v, P3; *OpecŻyw* 13v; *FalZioł* V 21b, 22c; A wnawięczłsey przygodzie nigdziey indziey v ćieczká moiá iedno ku pánu śwemu *RejPs* 24, 95v; Właśnie mi sie iście zdało/ a z wiela przyczyn Naiafnieyła a miłóćiwa Krolowa thy ksiąski W(aszej) K(rólewskiej) M(iłości) przypifać a przywłażczyć w kthorych w niełzczęlcu łthałocż/ á w przygodach cznota [...] iest wypifana *RejJóz* A2, F7, F7v, I5, I6v, I8, L7v, Qv; *RejRozm* 393; O dełłoc by to wnet mdlenie Gdy bys wzdý bral połylenie. Boć kazdy mdleyłzy oglodzie Y ty się łtrzes wtey przygodzie. *RejKup* h4v, g2v, q4; *GliczKsiąż* C3v; Ktoryś łtárł głowy łmokow w łrogich morłkich wodách/ Wywodząc wierne twoye bełpyecznye w przygodach *LubPs* R3, N6v [2 r.], R3v; A nie pomaga nigdy co iest niełłufznego [...]. A w poczćiwey przygodzie wzdý vmie poráđzić *RejWiz* 63, 29v, 56v, 62, 158; *RejZwierc* 40; Chcąc też Romulus łławę koronie y Rzymowi vczyńić/ zbudował kościół połpolity w ciemnym mieyfcu/ á práwá vłtáwił/ iż ktory złoczyńcá álbo nieprzyiaciel do niego vciecże á ofiárę vczyńi/ bęđzye wolen. S tey przyczyny wiele ludu z nieprzyiacielłkich kráin vciekáło do niego w zwáđzye álbo w iákicy przygodzie *BielKron* 99v; Mauricius Cefarz Konłtántinopolłki Węgierłką źiemię wźiáł pod tym Kákanem/ ktora sie dziwnie kołyłáá y tám y łám w dziwnych przygodách/ bęđac w práwie á w mocy Greckiey przez łto y czterdzieści lat. *BielKron* 299, 43v, 223, 228v; *KochSat* [B4]; *KwiatKsiąż* P; Causam communem relevare, Ciełzić sie w połpolitey przigodzie *Mącz* 190b; Ultima pati, W nawięłłzey przigodzie łtác. *Mącz* 501c; *SienLek* 14; Ewányelia Niedziele czwartey po Nowym Lecie/ Kthorą nápiłáł Máttheułz s. w viij. ká(pitulum) Przećiwko niedowiárłtwu w przygodach pociechá. *RejPos* 48, 139 marg; *KuczbKat* 140; A gdzie iuż łtáley á łtáteczney myłli á łercá włpaniłego nie máłz/ á iákoż ty prołżę cie o thákim człowieku w káđzey przygodzie rozumieć máłz? *RejZwierc* 85v; Fráłowny káđdy pewnie ma dwie łzkodzie/ Iednę s fráłunku á drugą w przygodzie. *RejZwierc* 230, 134, 140, 151, 154 [2 r.], 210v (12); *CzechRozm* 245 [2 r.]; Táłże więdźcie: kogo pan łobie vlubuie/ Tego w żádnéy przygodzie iuż nie odłłępuie *KochPs* 6, 46, 86, 139, 172, 177, 209; onác [*Matka Boża*] iest zástępnicá náłłzá/ Matká miłóšierdzia/ y náđzieiá w nawięłłzych przygodách dułłnych y ćielełnych/ do Syná łwego namiłłzego. *SkarŻyw* 174, 317, 398, 520; *KochTr* 16; *KochMRot* A4; *KochTarn* 75, 76; *Paprup* F3v; Evocati – Zołnierz ktori w przigodzie do potrzebi na přęłce iest wiwołany. *Calep* 378a; *LatHar* 126, 172, 624, Aaa5; Proch w łwiećie człowieku/ bo w łmęłney przygodzie/ Y žal w nim łerce bodźie/ Y k temu prozno kwili *RybGęłli* D2; *SkarKaz* 315b; IA ko w przygodzie přęłkami płi łzczwána/ Práđnie ochłodiey [!] łani zmordowána. A w táž moy Boże dułłá moiá łicha/ W ćięłłkich fráłunkách łwych do ćiebie wzdýcha. *CzahTr* B2; *PaxLiz* Dv; *KlonFlis* C2v, F2, H4v; *KlonWor* 2, 3; *PudłDydo* A2.

~ w przygodzie czego [= na czym polegającej] (2): to panna marya criłtułowi uczynyły [!] yz wzley máky yego przygodzie afz do krzyza y náłłzmyercz yego prouáđzyła *PatKaz III* 128v; *SkarKaz* 381a.

w przygodzie czyjej [= komu się zdarzającej] (31): Kto sie w łzczęłciu pyłłnie miewa/ A o przyiałł ludzką niedba: Taki w łwey ćięłłkiey przygodzie/ Zádney pomocy nie náđdzie. *BierEz* K3v, D4v, H4v, L; Y gdziełz sie ia indziey vćiec mam y wtych y wnawięłłłych moich przygodách iedno doćiebie moy panie *RejPs* 208, 87v, 148; *RejJóz* I2; *SeklKat* D4; *RejKup* z8v; Ten [*Franciszek Spiera*] ku tem darum pańłkiem/ był też obdarzón od pana Boga żonką cnotliwą i dźiatkami zniá niegorłłzemi (iako się potem cnota ich wprygodzie oicowłłkiey okázała) ktorých było iedenałłcie *MurzHist* B4v; *LubPs*

G3v; *RejZwierz* 24b; *Mącz* 443c; *Pátrzayże* theż ná to/ iż gdy ná cię w iákich przygodach twoich przełtráchy á wátpienia iákie przypadáią/ to iuż zrozumiełz/ iż łpráwy Duchá Bożego w tobie nie máłz: ále iuż duch łprzećiwny w wodzi cie w rołpacz á w wátpienie o Pánu twoim. *RejPos* 139, 45v, 70, 244 [2 r.], 275, 286, 330v, 354; To thu iuż łłyfzyłz iż y wielu ludziom y łobie dobry być mułi [człowiek miłosierny]. Bo łobie łławę/ y to błogoláwienłstwo Páńłkie ná włzem odniełie/ iż go theż w káždęy iego przygodzie/ łpráwie y potrzebie pewne miłofierdzie potka. *RejZwierc* 140v, 153, 173v; Záprawdę nie iełł godzien w przygodzie łwey miłofierdzia drugich/ ktory náđ nędznemi niema zmiłowánia. *ModrzBaz* 68v; *KochPs* 24, 176; Rácźże łie dziś w tey moiey przygodzie zmiłowác/ Chćiey moie miłe łyny w potrzebie rátowác. *BielSen* 13; *WyprPl* C.

W połączeniach szeregowych (7): albo go [szatana] na wlpomozenie wfwych potrzebach/ przigodach/ łmetkach/ trudnołciach wzywáią/ opułciwłzy páná/ Boga [...] grzełzą/ przeciw temu [drugiemu] przikażaniu. *SeklKat* F3; A drugiey nas tu [we fragmente Ewangelii o Bożym narodzeniu] rzeczy náuczył/ áby żaden nic nie wátpił w nędzy/ w przygodzye/ á w niedołtátku łwoim/ ktorykolwiek iełł w połłufzeńłtwie Bogá Oycá łwego. *RejPos* 19v; Ile ku pirwłzemu [nauce o tym, czym jest Duch św.]/ iż iełłth Duch s. práwy pociełzyciel náłz we włszytkich trołkach/ przygodach/ á vpadkoch náłzych. *RejPos* [137]v, 233v; *RejZwierc* 140v; rácz miłofierdzie to dáć nam [...] / żebyłmy iey [św. Agnieszki] modlitw pomoc/ przed twoim máiełtatem (we włzelkich potrzebach/ przygodách/ frálunkách/ y pokułách náłzych) vczuli. *LatHar* 458, obiecuiemy [...]: przerzeczoná ziemię Sędomiełrká [...] żadnému człowiekowi/ któregokolwiek záwołánia/ łtanu/ dołtoieńłtwá/ y w któreykolwiek ták náłzey/ iáko Królełtwá náłzego potrzebie/ przygodzie [nostra et Regni nostri necessitate, eventu vel successu, casu JanStat 87]/ w przypadku/ w Lennie nie damy *SarnStat* 979.

W przeciwstawieniu: »w (złej) przygodzie ... w szczęłci« (2): *RejJóz* K7; [ten, ktory znalazł mądrołć] Iednáko w złych przygodách iák y w łzczęłci łtoi *WisznTr* 23.

Przysłowie: *BielSat* Gv; W przygodzie przyáciela narychley poznamy *BielSen* 14; W przygodzie przyáciela poznác w káždęy łpráwie. *GosłCast* 39.

Wyrażenie: »w złej przygodzie« = *in malo Vulg; in discrimine Mącz* (7): *PatKaz III* 128; Ktorzy łie pułłczáią ná morze w okręćiech máiąc łpráwy ná wielkich wodách [...] Podnołłá łie až do niebá/ y łpádńá až do przepáłci: dułłá ich we złych przygodách łchnęłá. *Leop Ps* 106/26; *Mącz* 486b; *KarnNap* D3; Oczy łmutné podnołżę ná włszyłtki łtrony: Vpátruiąc ktoli łye mnie vžáłue/ Ktoli mię w złey przygodzie [!] moiey rátuie. *KochPs* 187, 53; *WisznTr* 23. [Cf teź wyżej »w złych i dobrych przygodach«.]

Szeregi: »w przygodzie i niebezpieczeńłtwie« (1): Bo w naywięłłzych przygodách y niebełbezpieczeńłtwách náłzych/ iáko załłepieni Sodomczykowie/ rękómá nie czynieni nic/ áni rzeczám łkutecznie zábiegamy *PowodPr* 19.

»w niewoli i przygodzie« (1): Tu przypomnieć łłuzłnie mam/ drugi tákże dziwny dowćip/ y wielkie męłłtwo ná obronę Bogu połłubionej czyłłłtołci w tákiey niewoli y przygodzie/ iedney zakonnicźki/ o ktorey Polłkie Kroniki piłżá. *SkarŻyw* 162.

»w potrzebie albo w przygodzie« (1): kto w potrzebie albo wprzygodzie łwey vcieka łię/ do łzatana albo czarnokięłłtwá iego [...] Pokładájąc łwą náđzieię [...] w Czarciech/ y ynich rzeczách krom páná

boga ten grzełzi przeciw temu [*pierwszemu*] bożemu przikazaniu. *SeklKat* D4. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»w trudnościach a przygodach« (1): Miserum et luctuosum tempus, in gravissimis temporibus civitatis, w naciężłżych trudnościách á przigodách mieyfłckich *Mqcz* 443c.

w przygodzie a (i) w upadku« [*szyk 2:1*] (3): Pan dla doświádfzenia wiáry á ftałóści człóweká onego fwiętego/ á dla náuki nápotym náłzey/ ábychmy fie tym cieśzyli w przygodach á w vpadkoch náłzych/ dopuścił ná máły czás mocy onemu czártowi fprofnemu *RejPos* 330v, 45v, Ooo2. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*] ~

Personifikacje (8): Nieodfłępuyże tedy dáleko moy pánie odemnie/ ábowiem przygoda zawždy przedemną chodzi *RejPs* 31v; Bez woley Bożey nicz przygodá nie vmie *RejWiz* 110v *marg* [*idem*] Cc4; *RejPos* 244; A ták ty zwłáfczchá nieboże ktory iuz przydziefz ku powinney fzedziwości fwoiey/ [...] á widziłz iuz iż vftáwicźnie przygodá fthoi v progu twego/ kthora cie iuz pewnie mináć nie może [...] radzęć [...] *RejZwierc* 134; Włáfna niefzczeńciu iefł człówek gofpodá/ Zápifuie iá s przypadkiem przygodá. *RejZwierc* 229v, 159v; *KochPs* 138.

W przem (13): Bo gdy to zdobrá wiárá vczyniż/ możez beśpiecznie na to trwáć iż fie żadna przygodá o cię niepokufi ani o zebránie twoie *RejPs* 136v; *RejRozm* 406; *RejWiz* 188v; A co fie dziwnych przygod zá nim [*królem*] zewfząd krádnie. *RejZwierc* 21; *HistLan* D4; A ták gdyż to iuz pewnie widzimy iż przygody nád námi vftáwicźnie wifzá/ á przecźze fie ich lękáć mamy? *RejZwierc* 152; Ratuy mię pánie: bo złych przygód nawáłności Sięgáią we mnie ofłátnich kości. *KochPs* 99; Człówek vrodziwfy fye záfiadł w práwie tákim/ Ze ma być iáko célem przygodom wfzelákim *KochTr* 23, 4, 24; *KochFrag* 17; Záwiáz złym ręce przygodom niech nápowáne Lzámi im trofki nie będá vznáne. *WitosłLut* A6v; VVA mi [*lege: wami*] me złe przygody o ziemię vderzę/ Bom doznał fálkiey Páńfkiey ktorey mocno wierzę. *CzahTr* B2.

α. Choroba (37): wezmi korzenia tego ziela [*sitowia*] ftarłzi ie dobrze/ korzenia piotrułfczčanego [...] wfzythko fłukłzy warz w winie ázeby trzecia częfc wywrzáła/ á potym przecedzywfy oczukruy á piy naprzeciwo tym przygodam [*kamieniowi nerkowemu*]. *FalZioł* I 29c, V 29; Więć iż dziwne przyfímáki dziwne też y wrzody/ Ktore czynią w nędznikoch rozliczne przygody. Kántry/ Kárbunkulufy/ Cyrogy/ Francuzy *RejWiz* 15; Ale iż zátrzymánie moczu nieiedno s kámiená ále y z innych przygod przychodzi/ ofobliwa rádá iefł ktemu potrzebna. *SienLek* 107; Ná tákowá przygodę [*wypadnięcie macicy*]/ czyn to lekárftwo: [...] *SienLek* 116; Aby tym łatwiey/ á prętko/ mogłá być pomoc náležioná koniowi chorému/ w potrzebie iego/ poczniemy od głowy áż do nog/ przygody obáczáć/ á niedofłátkom rádźić *SienLek* 164v, 12v, 80v, 81, 169, 176; Przyrodzone przygody/ iáko fą rozliczne wrzody/ dziwne niemocy/ á ktoby fie ich tu náwyliczył. *RejZwierc* 113v.

przygoda u kogo (1): BYwa też ta przygoda v młodych dzieci: iż gim pępek ku gorze wychodzi y napucha *FalZioł* V 42.

przygoda czego [= *schorzenie jakiegoś organu*] (1): LEndźwi tedy iż fą tych członkow [*narządów wewnętrznych*] fchowánim/ potrzeb naprzod o ich przygodách pogáďáć *SienLek* 104v.

przygoda czyja [= *komu właściwa*] [*w tym: G sb i pron (3), pron poss (1), ai poss (1)*] (5): *FalZioł* V 15v; Szółte [*księgi*] poczynáią fye/ á máią fwé Rozdźiáły według przygód końfkich od głowy do nog.

SienLek Aaaa2v, T; A Pan iáko słyfzyfz/ odwiódzfy go ná sfronę/ weftchnął á poźrzał w niebo/ [...] y vzdrowić ták raczył onę márną á sprofną przygodę [głuchotę i niemotę] iego *RejPos* 205; ABowiem pátrż gdy kto nogę złamie/ álbo sie s koniá sflucze/ pewnie iuz nie szuka áni málárzá/ áni háwtarzá/ iedno co narychley co mifternieyfszego Cyruliká/ áby oney záboláley przygodzie swey co narichley mógł iáki rátunek dáć. *RejZwierc* 20v.

W połączeniu szeregowym (1): Człowiek dobry/ cnotliwy/ poczciwy wrzody/ przygodami/ niemocami będzie przed oczymá złońnikow vdręczon. *RejAp* 128.

W połączeniu z przymiotnikiem od rzeczownika oznaczającego organ objęty chorobą (2): O rozmaitych Skornych przygodách/ które płęć álbo dręczą álbo szpácą *SienLek* 135; Serdecznych przygód léczenie *SienLek* T.

Wyrażenie: »[pań] przygoda« = *menstruacja* (1): Wodka Balfamowa iest ciepła y wyfufzaiączá w wtorim stopniu/ iest barzo fubtylná/ Vrynę pędzi y paniám ich przygody wywodzi *FalZioł* II 4d.

Szeregi: »przygody i przypadłości« (1): Poczyna sie tractat O rodzeniu człowieczym [...] y tudziefz o przygodach y o rozmagitych przypadłościach Pań y niewiaft: ktore miewiają przy rodzeniu dziatek *FalZioł* V 15v.

»trafunki i przygody« (1): Tu zafię mařz baczyc/ y wiedziec rozmagithe trafunki y przygody: kthore przy rodzeniu/ y po porodzeniu na niewiafthy: przychodzą *FalZioł* V 26v.

Jako ostatni człon we współrzędnym połączeniu wieloczłonowym: »wszystkie złe przygody« (1): Oddal precz od nas powietrze morowe/ á rácz z łáfki swey sřpráwić látá zdrowe/ oddal też frogie niemocy, y wrzody/ wfzyftkie złe przygody. *ArtKanc* R16v.

Wyrażenie przyimkowe: »w przygodzie« (12): Zafię iestliby Łożyłko mocnie przylnęło ku macicy, tak żeby łączno odftać nie mogło/ Tedy w takiej przygodzie ma być wolne parzenie czynione *FalZioł* V 25v, III 7d, V 28, 37v, 41v, 43; W ták tedy nagłych przygodách/ puřcząc krew pierwfzego dnia álbo wtorego / dobrze możefz *SienLek* 33, 110v, 115v; czemu by fye niemialo godzić/ wařzý Páńfkiéy Miłóści/ choć téz Pánu Rycérfkiemu przypifác/ części náuk wyzwolónych á owfzem tákowéy części/ którý Pan Rycérfki/ nietylo w czas sřpokoyny/ ále thez y w czas woienny bárzo potrzebuie: áby y łam zdrowiu swemu/ takze téz y poddánym swym w przygodzie porádzić mógl. *SienLekAndr* a2v; A iefli którý z tych źiół/ co ie wyliczamy nie doftanie/ málo fye o to fráfowác: [...] nich będzie tylé piołynu y z miętką: łámo dwoie zá infze/ żoładkowi wprzygodzie káždéy ftaná *Oczko* 33.

~ Wyrażenie: »w ciężkiej przygodzie« (1): á do Oppium/ áż wciężzkiéy przygodzie póydzieny Nérek y vryny zápaleníé *Oczko* 32. ~

b. *Przypadek, zbieg okoliczności, nieprzewidziana sytuacja; fors Mącz, Modrz, Calag, Calep, Cn; accidens Cn (150)*: PRzygodę zowá Łáćinnicy *cafum et eueⁿtum fortuitum*, gdy fye co złego przytráfi/ o czymfie żaden nic domniemác niemogł/ áby fye to sftác miało. *GroicPorz* mm2v; Wtakowych tedy grach godzi fię rofkořzowác/ ktore kunftu nieco/ albo zaiŃte wiele/ á przigod namiey niezamykaia włobie *KwiatKsiąż* P4; Paratus ad omnem eventum, Ná wfzeláką przigodę gotowy/ opátrzny. *Mącz* 279d; *SienLek* 37v; Y málo niekáždé [wody ciepliczne] po wfzech Ńwiátá sřtronách/ w pożytek tak obrócono/ że ie przygodá/ rátunek komule dawřzy/ ludźiam oznaymiłá *Oczko* 12.

I sg w funkcji okolicznika sposobu (2): Myly panye bormystrzv [...] proszyemy wasch jako przelozonych szwych y braczyey swey starszey abysczye nam wysthap przepvszczycz raczyly kthorycz szya stal nye slosczya nasha yako tho pan bog lyepyey wye alye nyesczeslywa przygoda a nyeopatrnosczya *ZapWar 1535 nr 2413*; Kędy zboże žádne [= *marne*]/ zwłafzczá iárzyny/ pošieie Włodarz/ ma to łobie zábrác/ á ták wiele oddác cudnego: bo to złością nie przygodą czyni/ nie doyrzawłzy. *GostGosp 98*.

Szereg: »przygoda albo (i) potrzeba« (2): które [*listy graniczne*] gdyby przygodá álbo potrzebá potrzebowałá/ Kánclérze náłzy [...] przez wízelkiéy trudności dác będą powinni. *SarnStat 845*. Cf »dla przygody i potrzeby«.

Wyrażenia przyimkowe: »dla przygody« = *na wszelki wypadek (28)*: *RejKup t4v*; *RejWiz 90*; *RejZwierz 4v*; Ná drugi rok był wielki głód w Polńce/ ále Kázimierz iáko opátrzny Krol: pełne miał łtodoły y łpichlerze zboża w káżdym imieniu/ ktore rad záchowawał dla przygod. *BielKron 375*; Krol wzyął miecze [*od posłów krzyżackich*]/ nie gniewał łie áni pyłzno odpowiadał/ iedno wełchnął á Pánu Bogu to poruczył/ tylko rzekł: áćći ich mam dofyć/ włzákże y ty wezmę dla przygody *BielKron 384, 384v*; Przyim profzę dziś odemnie ten dar ládá iáki. Zebyś wždy dla przygody miał ty kilká złotych *HistLan A4, A3, B*; łzli piefzy y iezdni [*żołnierze rzymscy*] do rzeki Tybru vczyli łie pływác/ gdzie dwoy pożytek otrzymał/ y pot s łiebie omył y pływác náwykl dla przygody *BielSpr 5*; *SkarJedn 239*; *ZapKoscier 1582/35v*; [*Luter*] Boiác łię bowiem by go łtárym zakonem Kátholicy nie pożyli/ z żydy łię w niektórych ártýkulách pobrácił. Boiác łię tákże by go Ewángelijá nie porobiono/ łłow Ewángelijey ł. ná łię pełno náháftował. Ktemu ielzće czuiác (iáko chytry) iż ten iego fałz miał być kiedykolwiek odkryty/ y łłufznie pokarány/ łkrzydłem iednym chorągwie Tureckiey/ grzbiet łwoy dla przygody zákrył *ReszPrz 39*; Chleb/ łzperká/ łyr ná łęku/ dobre dla przygody *BielSjem 33*; *OrzJan 111*; Niektórzy dwu woźnych do wiziiéy vpráfzáiá łobie dla przygody. Bo móglby łie rozłtékác ieden, álbo od łwego páná byđz odełłány *SarnStat 1285, 1276, 1280*; *GrabPospR M3v*; [*Żurawie*] Piafek tákże w łwych gárdlech dla przygod miewáiá/ Ktory w zwádzie ná ludzi iáko deždź łpułzczáiá. *KmitaSpit Bv, C*; *CiekPotr 59*.

~ dla przygody czego [= *na czym polegającej*] (1): Ale ielłi żonę dla gołpodarłtwa á dla przygody niemoci poymuiemy, lepiej to wierny łłufzbnik zrzádzi niżli żona *BielŻyw 110*.

dla przygody czyjej (1): Koryntowie (do ktorych częłto Páweł s. piłł) Korcyrom byli nieprzyiaciele główni/ Korcyrowie prołili o rátkunk pánów Atheńłkich/ ktory to vczynili rádzi dla łwey nápotym przygody. *BielKron 121*.

Wyrażenia: »dla jakiej przygody« (3): *BielKron 104*; Połóżywłzy oboz: trzebá opátrzyć/ łkąd Woyłko żywność ma mieć [...]/ dobrze tedy mieć gotowá łpiżę káždemu w łwym woźie dla iákiey przygody záchowáłá *BielSpr 8*; *ActReg 148*.

»dla wszelakiej przygody« (1): Tenże [*hetman polny*] niechayby miał poruczniká zacnego/ y w łpráwách rycerłkich biegłego/ dla włzelákiey przygody y potrzeby/ ktoryby onemu *et in praesentia, et in breui absentia illius*, rzádu y pracey w łpráwách Rycerłkich/ wiernie y pilnie pomagał. *VotSzl E3v*.

Szereg: »dla przygody i potrzeby« (1): *VotSzl E3v cf* »dla wszelakiej przygody«. ~

»od przygody« = *na wszelki wypadek* (1): Otóż y pieniądze małz w chuŧtkę wwinioné/ [...] Choway ie od przygody/ niełatwie wdaway *WyprPl* C2v.

»z przygody« = *przypadkiem; forte Mącz, Modrz, Calag, Calep, Cn; fortuito Modrz, Calag, Calep, Cn; temere Mącz, Calep, Cn; casu Modrz, Calep, JanStat; casualiter JanStat, JanPrzyw; a (ex) casu JanStat; per accidens Cn* (111): *BierEz* A4, Ov; [postać alegoryczna nazwana Śmierć] z przigody ku one^{mv} chorému przijdzie/ chtzątz zwiedzieć iako ŧie mu na ŧądzie wiodło. *ForCnR* E2; *BielŻyw* 60; Teżci czáfem porządny flub z drugą byerze/ który pirwey ma żonę. A wždy ono małżeństwo nye yeŧ/ ále cudzołstwo/ dáfeko godnyeyłfe kaźni/ niźliby fye było bez flubu z przygody popełniło. *KromRozm I* C2v; [Bóg] Poddał pod moc náłfe tu włfytki narody/ A pod nogi náłfe podrzucił s przygodi/ Pogány ktorzy nam tu czynili ŧfkody. *LubPs* M4v; Trzećie mężoboyłtwo ieft/ gdy záfije kogo w obronie ŧwego zdrowia/ álbo s przygody *GroicPorz* ll2v, r, rv, mm *marg*; Spytał go [poŧła] Dawid iefli pewnie wie o ŧmierci Saulowey/ tháfieź Ionáty. Powiedzyał iż wie. Dawid rzekł/ á ktorym obyczáfem? Powiedzyał/ s przygody wciekáfiąc nádbieżałem go á on ŧie chciál záfibi rohátyną gdy go nádbiegáli nieprzyiaciele/ y nie mogli/ bo byl iuz zemdlał od rány *BielKron* 69; A gdy ony dzyeći [*Romulus i Remus*] w fkrzynce ná rzekę pułzczone byly/ plynęty ná doł/ potym záfwięzly pod iednym brzegiem. S przygody poczula Wilczycá płacz ich/ wyciagnęła fkrzynkę ná brzeg/ dobyła dzyeći/ nioŧła ie do iámy fwoich wilcząt/ tám ŧlály połpołu z wilczęty. *BielKron* 98v; Tráfilo ŧie álbo s przygody álbo przez moc/ iż oboie dobrych á pokornych vmárlo/ Arunt mąż Tulliey/ y zoná Tárquiniufá pyłznego. *BielKron* 103; Stoikow drogi náłładował [*Lucjanus*]/ ktorzy pokładáli fwiát nigdy nie być ŧtworzon [...] á rzeczy przypadáfice nie od Bogá ále s przygody ná czáfy przychodzie káfdemu. *BielKron* 156, 28, 51, 61, 84, 106 (16); takowá cierpliwość miewali [*Lacedemończycy*] yże chociay teź mocą byli o ziemię vderzeni/ albo z przigody w biedzeniu vpadli/ tedyby woleli być záfibtemi y krom dułze/ niźby zwyćiełstwa pozwolic mieli. *KwiatKsiąz* N2; Forte sua, Sam z ŧiebie/ ták z przigody. *Mącz* 134d, 29b, 128a, 134d [2 r.], 135a, 442c [2 r.]; A gdy kogo s przygody głowá boli/ weźmi [...] *SienLek* 50, 108v; y rzekni iey [*cesarzowej*] że mi przez cie poŧle odzienie/ bom ŧprzygody wzytko ŧtraćil. *HistRzym* 43v; Pánie miłofciwy ŧmiłuy ŧie nádemną/ bom przenáfiet ábych cie dźiś záfibił/ ále gdyżem z przygody czedł piłmo ná tym ręczniku/ vbaczyłem wnetki że koniec moy byłby ŧmierć okrutná á przetoź ręce moie záfdrzály. *HistRzym* 58v, 43, 66, [118]; *KuczbKat* 275; *RejZwierc* 98v, 140; *CzechRozm* 67, 232; Niech przeto pirwfy ŧtopieñ cnoty będzie nikogo nieobráżać: wtory/ tego kogoś z przygody obráfil/ przeiednáf. *ModrzBaz* 65v, 98v; nie/ żećby czáfem y gorączki vlęczyć niemogly [*wody ciepliczne*]/ gdyżefmy tego widáli niemálo/ że wody táfie pijąc/ [...] ciálo fye czyŧciło: á ták wŧęchlinę/ álbo máteryą gorączki czyniáncą/ wypędziwfy/ y lámá gorączká/ vŧtápic muŧiálá: ále to zprzygódy/ á nie włafné lékárŧtwo oŧáfdzić moźemy *Oczko* 14, 8v, 22v; *SkarŻyw* 388; Z przygody ŧtraź Niemiecka ná náłze tráfilá/ A iedná z drugą bitwę ogromną ŧtoczyła *StryjKron* 622; Ale tego/ ták nákrótce z przygody dotknáfwy/ odbiegam teraz/ á kilká iefzczę/ táfich niewłafnych mow przypomionę. *CzechEp* 146; *Calep* 432a; *WujNT* 398; IZ częŧtokroć ci/ ktorzy ŧądzić władzą máiá/ z przygody y wedle woléy ŧwéy zwykli ku ŧądzeniu obieráf łobie mieyfca gđziekolwiek niezáfmierné *SarnStat* 232; IZ częŧtokroć przydáie ŧie/ że mężobóycá z przygody záfibiáficy nie ieft winien mężobóyŧtwá *SarnStat* 610 [*idem* 933]; A táfowy práwem

przekonány zá gołotę ma bydź poczytan/ y právem/ które iest ná gołoty vczynioné/ máią ná nim dochodzić: á to ielliby z przygody Exekuciiéy rzeczy oładzonéy fie íprzećiwiiał. *SarnStat* 632, 603, 610, 613, 769, 800 (13); *CzahTr* Bv.

~ *W połączeniach szeregowych* (2): Bo nie mnimay ábyć tho ábo z mieyćcá/ ábo s trefunku/ ábo z iákíey przygody trefić fie miáło/ ále to było wśytko wola á przeźrzenie iego [*Jezusa*] *RejPos* 234; FAnthu Wierzyćiel powinien thák pilnie ítrzedz y chowác/ iáko swoiey włafney rzeczy. Wízákże gđzieby wierzyćielowi zginął s przygody/ álbo mu ij vkráđziono/ álbo zgorzał/ tedy dłuźnik ná thym ízkoduie/ á on komu był dan niepowinien zá to odpowíádác. *GroicPorz* dd.

W przeciwstawieniach: »z przygody ... umyślnie (a. z umysłu) (3), z chęći (a. z chuci) (2), za przeźrzeniem« (6): A gdyby ktho kogo obráđił nie s przygody/ ále s chuci á ze złoći/ ten nietylko Wargielt námieniony ítronie powinien opráwić/ ale teź [...] *GroicPorz* k3v; Krol z nim [*małym Mojżeszem*] krotofilác/ włoźył nań krolewćkú koronę [...] on ią zrzucił z głowy y podeptał. Widząc to kápłan Pogáńfki [...] ráđził krolowi áby to dzyecię było zábite. Drugi mu był w tym ná odpor mowíąc/ że to vdzyáłáło s przygody á nie vmyślnie. *BielKron* 28; Tákowáz gráciú ma/ á bodaj nie wíećtźú/ białá nogá w ochędoźnym trzewiku/ kiedy fie trefi/ iź ią s przygody vkaże białągłowá/ nie s chęći *GórnDworz* G2v; *RejPos* 181; *ModrzBaz* 78v; Co [*pomoc innych państw chrześcijańskich*]/ gdyby fie czáfu infzého było tráfiło/ y tákiého którégoby niebepiećniśtwá žadnégo nie było/ mogłoby bydź podobno/ žeby káđdy rozumieć mógl/ że fie to wáłzéy kró(łewskiej) M(ílości) ták z przygody/ á nie zá przeźrzeniem páńfkim tráfiło. *OrzJan* 109.

Zwroty: »z przygody trafić (a. natrafić, a. potrafiac, a. przytrafi(a)ć) się, przydać się, przypaść, przyść, trafiający się« = *casu occurrere* *Modrz*; *ex casu evenire* *JanStat* [*szyk zmienny*] (9:3:3:1:1): A nye niífczy ten wyáry álbo przyśyęgi/ który íye z kurwámi álbo z cudzymi żonámi walca? Mnye íye widźi iź nye/ kyedy mu íye to z przygody á z krewkoći przyda. *KromRozm I* C3; Ktorego to przykúladu [*Franciszka Spiery*] iellíže máćie co rozumu nie miéycie sóbie za małą rzecz/ abo žebyśię to tak íprzygody przytrafiło *MurzHist* Q2; To iuz iellíć co potym s przygody przypádnie/ Gdy ty małz krew pomierná/ zágoi fie ínádnie. *RejWiz* 62, 42v, 142v; Ktory [*Mojżesz*] wzyáwłzy s sóbú słuęę íwego Iozue álbo Ieśfua/ wítápił wylźzey przez gránice zámiernone/ rzekłszy ítárcóm iźby go czekáli ná swoim mieyćcu/ á ielliby iáka ípráwá s przygody przyślźá/ wkłádyćie ią ná Aaroná y Hurá ktorzy tu zwámi íá *BielKron* 32v; Forte ita inciderat, Z przygody fie ták tráfiło. *Mącz* 134d; Interventor, Ten który náđchodźi záłtawá y potráfia fie z przigody. *Mącz* 483a; Intervenians, Z przigody náđchodźáci/ tráfiácyćie fie. *Mącz* 483a; *HistRzym* 50v; *RejPos* 234; *BiałKat* 278v; *HistLan* Cv; *ModrzBaz* 7v, 78v; *StryjKron* 437; *SarnStat* 224.

»stać się z przygody« [*szyk zmienny*] (7): Fortuna casu aut forte fortuna fieri, Z przigody fie co ítać. *Mącz* 29b; Y sítáło fie z przygody/ že ieden lekarz imieniem Cerymon w ten czás przecháđzał fie v morzá *HistRzym* 16v, 20, 33v [2 r.], 51v, 131.

Wyrażenia: »z jakiej(kolwiek) przygody« = *casu aliquo* *Modrz*; *ex casu qualicumque* *JanStat* (5): *RejPos* 234; mieli teź [*edylowie*] zwirzchność náđ ítražú nocná/ ktora pilnowáłá/ žeby złóđzieie/ ábo infzi ludźie źli ízkody iákíey nieczynili: á zwłáłzcźá/ áby przez zdráde czyię/ ábo z iákíey

przygody ogień nie był założon á założony mocy niewziął. *ModrzBaz* 35v, 78v; Iż gdy z przygody iakiéykolwiek przyda sie/ iż ná Kraków będzie dáná klątwa/ tedy [...] *SarnStat* 224, 1040.

praw. »mężobojstwo z przygody« = *homicidium fortuito patratum* *Modrz* (2): *RejPos* 181; To mężoboyftwo z przygody á nie vmyslnie zbroione/ szyrzey wypifáne iest W piątých Moizełszowych księgách *ModrzBaz* 78v.

»z nagłej przygody« (1): Czwartý spofob mężoboyftwa iest przygodny/ który sie z iakiey nagłej przygody [*repentino aliquo casu*] á kwápliwie przytrefia/ imo wolą y myśl tego kto sie tego dopufzcza. *ModrzBaz* 78v.

Szeregi: »chcąc albo z przygody« (1): Czéstokroć zwykło sie przydawać: iż szláchtá albo profitégo ftanu ludzic/ do boru/ láfu/ zapuftu czyiegokolwiek przyzedfzy/ chcąc/ albo z przygody [*ex industria ... aut casu JanStat* 1114]/ pożarem lás zápaláią *SarnStat* 670.

»nie chcąc, z przygody« (1): Rokazał im [*Izraelitom*] też Pan Bog/ gdy przydzyecie do zyemie Chánaneyfkiey/ záchowaycie sześc miałt dla záchowánia pokoia [...]. A iesli kto zábił bliźniego niechcąc s przygody/ á vciekł sie do miałtá s tych sześci iednego/ ma być záchowan żyw od przyiaciół zábitego/ áz sie ziedna przez fędzye *BielKron* 43v.

»z przygody albo nierozmyslnie« (1): Apofstolowie [...] rokazáli czynić pámiáthkę tych którzy pomárli w wierze [...]. Co záifte nie prozno áni z przygody albo nierozmyslnie nie iest vftáwione. *WujJud* 239v.

»z przygody albo z przypadłości« (1): miedzy złym á dobrym trzebá rozeznánie słuźne mieć/ iesli tám trzebá poysrodká albo nie trzebá/ bo nie kázda rzecz zła/ lámá s siebie zła/ iedno s przygody albo s przypadłości nád wolą czyię. *BielSpr* 46.

»z przygody, (abo) z trafunku« [*szyk 2:2*] (4): *RejPos* 181; Bo to iest rzecz iáwna/ iż mnogie y wielkie pożytki do wśzytkiey Rzeczypospolitey/ y do drugich ná ftронie domá żywących/ od dworu przychodzą: poniewáz w dworney obronie íą wśzytkie rzeczy dobre [...]. Te rzeczy íą takie y tak wielkie/ że żadnym spofobem tak z przygody/ ábo z trefunku [*quae casu nullo modo*] niemogá być rządzone áni obronione *ModrzBaz* 12v; *Calag* 372a; *Calep* 431a. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*] ~

»za przygodą« = *casu JanStat* (2): Téż iesli przez którego poddánego tu rodzicá albo przychodnie oboiéy ftrony zá przygodą zapifowi albo pokoiowi temu wiecznému będzie w czym vblizono albo przeciwnie vczyniono: to [...] *SarnStat* 1076.

~ *Wyrażenie:* »za jaką przygodą« (1): W tym obmysławánium tak rozumieli zátrzymác go [*króla*] wśzytkimi fkárby swoimi: pilnie tego ftrezegac/ by záś zá íáką przygodą od tego pożytku polpolitégo/ vdawfzy sie do priwatného y włáfného pożytku swégo/ nie tykał sie twégo *OrzJan* 50. ~

2. *Wyobrazenie niezależnej od człowieka siły, mającej wpływ na jego losy; fors Mącz, Cn; fortuna, sors Cn* (9) : Iestlis piękny poczkay mało nie będzie taki, ale kto iest vczonym á mądrością obdarzony, tego chwal bądź ftary albo młody, bo tego niema od oycza dziedzicznego, ani od przygody. ani od fwiata przemiennego *BielŻyw* 93; Co sie kolwiek ná fwiát żywo rodzi/ Wśzytko przez smierć gdy czás przyydzie schodzi. Tylko sie w tym wśzyfcy omylamy/ Iż przygodzye przyczynę dawamy/ Nie będący drog smierci fwiadomi/ Przeto oná zdradliwie nas łomi *BielKom* D4v; Cnotá fkarb wieczny:

cnotá klénót drogi/ Tegoć nie wydrze nieprzyiaćiel frogi: Nieśpali ogien/ nie zábierze wodá: Nád wżyftkim inżym pánuie przygodá. *KochPieś* 35.

Wyrażenie: »ludzka przygoda« (1): Dowiedzyawfzy fie o Bogu młodzyeniec tento/ zdáá mu fie rzecz dziwna ludzkie przygody/ co zowá Fatá/ tho iefť/ przeźrzenie Páńkie/ wolny rozmyłť/ przypadki fwieckie/ czo oczymá widzyáł. *RejWiz* A7.

Szeregi: »fortuna, (a) przygoda« (2): Nam fors significat Szczęście/ Fortunę/ Przigodę. *Mącz* 134d; Contingens, dicitur quod aequae accidere et non accidere natura comparatum est, Przigodna rzecz z fortuny á przigody wifzaca. *Mącz* 440a.

»szczęście, przygoda« (1): Forte ablativus solus a Fors, Szczęście Przigodá. *Mącz* 134d.

Personifikacja (2): Przigodę ták máluiá. PAnnę námálowáli/ w przygodney ofobie/ Oná fiedzi w ogrodku/ wianki fobie wiye. A gádziná fie pod nią/ fżpetna w trawie zwilá/ Cegłá z gory vpádłá/ głowę iey rozbiełá. *RejZwierz* 115v, bb2v.

Synonimy: **1.** przypadek, przypadłość, przytacza, trafunek; **a.** cierpienie, ciężar, ciężkość, dolegliwość, doległość, dręczenie, fatum, frasunek, kłopot, krzyż, męka, nędza, niedostatek, niefortuna, nieszczęście, nieszczęśliwość, przeciwność, przypadłość, smutek, smutek, szkoda, trapienie, troska, troskliwość, trudność, ucisk, udręczenie, utrapienie, zamutek, zasmęcenie, żal, żałość; **α.** bol, bolączka, bolenie, boleść, choroba, cierpienie, ciężkość, dolegliwość, krewkość, mdłość, niedołężność, niemoc, niezdrowie, osłabienie, słabość, ułomność; **b.** fortuna, przypadłość, trafunek; **2.** fortuna, los, szczęście.

Cf **PRZYGODNOŚĆ, PRZYGODZENIE**